

Palivere raamatukogu

on nagu pihitool ja suhtlemisklubi, mida kindla käega ohjab Reet Kaar. Lk 5

Kalle Muuli

kiidab uut valitsust ja väidab, et toimus parempööre. Lk 2

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

LAUPÄEV, 19. NOVEMBER 2016 | NR 133 (3929) | 1 EURO

Mihkel Raud

viskab poliitikuile musta pori näkku. Lk 6–7

MELANOOMITEST KAITSEB VÄHI EEST

Läänlased sõitsid Berliini maailma vallutama

Läänlased Merilin Kaustel-Lehemets ja Hannes Lehemets raputasid ligi neljaks kuuks kodumaa tolmu jalgelt ja sõitsid Berliini, et võita kätte koht Saksamaa telemeditsiini äris.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

Pere jõuluks koju ei saa, Merilin peab küll enamasti hoidma viieaastast tütart, aga tegeleb samal ajal ka oma fotograafiaäri-ga. „Üürihinnad on kõrged ja teenused kallid, aga toit ja riided on tunduvalt odavamad, ka väljas süües ei ole hinnad kallimad kui Haapsalu kohvikuis,” ütles Merilin.

Hannes on osanik ja tehnoloogiajuht idufirmas Dermtest, mis tegeleb nahavähi diagnostikaga. Merilin aga pildistab. Saksamaale sõitsid nad põhjusel, et Dermtesti meeskond pääses Berliini iduettevõtete kiirendisse Startupbootcamp Digital Health. Kiirendisse kandideeris 516 ettevõtet kuuekümnest riigist ning Eesti ettevõtte pääses kümne parima hulka.

„See polnud lotovõit, me olime käinud Saksamaal esinemas konverentsidel, suhelnud kliinikutega,” rääkis Dermtesti tegevjuht Priit Kruus.

Läänemaal puudub

„Kiirendiprogrammi intensiivne formaat tähendab meile järgmist käiku ettevõtte kasvatamisel ja uutele turgudele viimisel,” selgitas Kruus. „Oleme Eestis katnud kümme maakonda ning suuremad linnad, samuti on Dermtest kasutusel Leedus ja järgmisena püüame kasvada Saksamaal.”

Nii nagu kingsepal pole kingi, pole ka ükski Läänemaa perearst olnud seni valmis tegema koostööd Dermtestiga.

Dermtest pakub tehnoloogiat, mille abil saab inimene perearsti juures teha pildi oma kahtlasest sünnimärgist, pilt saadetakse nahaarstile hinnangu andmiseks. Nii ei pea inimene minema kohe eriarsti vastuvõtule, piisab vaid fotost sünnimärgist, mis võib kasvada nahavähiks.

„Me teame, kui pikad on järjekorrad eriarstide juurde. Derm-

Ettevõtjad Hannes Lehemets ja Merilin Kaustel-Lehemets koos tütar Lenna Lovisega elavad Berliinis, et õppida, kuidas vanas Euroopas läbi lüüa.

KARL-ADAM KAUSTEL

Melanoom

Melanoom on pahalooline kasvaja, mis tekib pigmenti tootvaist rakkudest ehk melanotsüütidest.

Aastas diagnoositakse Eestis kokku ligikaudu 220 melanoomi ning igal aastal sureb haigusse ligikaudu 60 inimest. Eesti on melanoomi suremuse poolest Euroopas 9. kohal, sagedase suremuse üks põhjusi on melanoomi liiga hiline avastamine.

ALLIKAS: DERMTEST.EE

test püüab vastata kahe tööpäeva jooksul kõikidele meile saadetud piltidele,” ütles Lehemets. Kuigi melanoomi kaugtuvastamine ei

anna täielikku kindlust, aitab see otsustada, kas on tegemist ohutu sünnimärgiga või vajab täpsemat uurimist eriarsti juures.

„Me anname partnerkliinikule või perearstile seadmed ja tarkvara ning leiame ka spetsialistid, kes pilte vaatavad,” selgitas Lehemets.

„Dermtesti ärimudel seisneb tarkvara ja riistvara renditasus partnerkliinikuile, kes osutavad patsientidele teledermataskoopia tasulist tervishoiuteenust,” lisas Kruus.

„Saksamaal on melanoom suur probleem,” tõdes Kruus. Viis protsenti maailma melanoomisurmast on olnud Sak-

samaal. Dermtesti meeskond loodab Eestisse tagasi tuua kiirendis omandatud teavet. „Kiirendis on väga palju tervishoiuspetsialiste, oma ala asjatundjaid,” ütles Kruus. „Tehnoloogiat inimesed annavad nõu, kuidas meie programmi Saksamaal käima panna,” lisas Lehemets.

Veebruaris koju

Saksamaa turule pääsemiseks on Dermtestil eelkõige vaja just häid nõuandjaid, kes aitavad sealse tervishoiu bürokraatiarägastikust läbi pureda. Saksamaal ei ole mitte üks haigekassa, vaid kokku 120 haigekassat ning maailma kõige keerulisem tervishoiu

rahastamismudel. Dermtesti abil on Eestis avastatud 60 varajase faasi nahavähi juhtu ning kontrollitud on kokku ligi 4000 sünnimärki. „Nüüd püüame saavutada sama Saksamaal, aga kaheksakümmend korda suuremas mahus,” nentis Kruus.

Kiirendusprogrammis osaleb Dermtest kolm kuud. „Veebruaris keskel on viimane esitlus investoritele ja mentoritele,” laus Lehemets.

Kruus arvas, et kui Dermtest suudab Saksamaal läbi lüüa, on avatud juba ka Ameerika ja Aasia tervishoiuäri. Dermtest kasvab välja dr Niine nahakliinikust 2013. aastal.

Maavanem loobus Lihulast ja Hanilast

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Lääne maavanem Neeme Suur on loobunud mõttest teha valitsusele ettepanek, et Hanila ja Lihula vald jäetaks Läänemaa koosseisu.

„Kuna suure tõenäosusega ei võetaks seda ettepanekut arvesse ja kogukondade tahe on väga selgelt väljendunud, siis ma ei näe sellise ettepaneku tegemisel mõtet,” ütles Suur.

Pahandas vallavanemaid

Suur lisas, et kui Lihula ja Hanila ühinemise rahvaküsitlused peaks näitama, et inimesed valitud suunda toetavad, siis ei pea ta ettepaneku tegemist ka õigeks.

Lihula ja Hanila ühinevad Koonga ja Varblaga Läänerannavallaks ning on otsustanud, et tahavad uue omavalitsusena kuuluda Pärnumaa koosseisu. Läänemaa kaotaks sellega neljandiku territooriumist ja 15 protsenti elanikest. Et maakondliku kuuluvuse otsustab valitsus, otsustas Suur maavanemana teha ettepaneku arvata Läänerannavald siiski Läänemaa koosseisu. Suure otsus pahandas Lihula ja Hanila juhte, kelle sõnul pole maavanemal säärasel moel õigus haldusreformi käiku sekkuda.

Suur ütles, et maavanemana on tal õigus ettepanekut teha. „See ei tulene küll mitte haldusreformi seadusest, vaid vabariigi valitsuse seadusest,” ütles Suur.

Valitsus ei arvesta

Suure sõnul tundub Lihula ja Hanila otsus Pärnumaa alla minna täiesti kindel ja selge ning võimalus, et valitsus arvestaks maavanema tahet, on olematu.

„Ühel hetkel oli mul kavas see ettepanek teha, aga mul ei olnud plaani nurjata Lõuna-Läänemaa valdade ühinemine,” ütles Suur. „Kui Lihula ja Hanila valla plaan on nii kindel, nagu ta on, siis tuleb maakonnal sellega lihtsalt kohaneda. Läänemaa saab hakka-

Linnavalitsus kirjutab korstnasse üle 8000 euro

Haapsalu linnavalitsus on otsustanud loobuda 8446 euro suuruse võla nõudest, mis on võlg linnavalitsusele või linna allasutustele hulk eraisikuid ja üks ettevõtte.

Suurim võlanõue on Haapsalu linnavalitsusel Lääne-Mihkli OÜ vastu, kes võlgneb linnale üle 5700 euro. Haapsalu linnavalitsuse finantsjuht Martin

Schwindt selgitas, et ettevõtte rentis umbes viis aastat tagasi Haapsalu teenindusmajas ruume. „Firma omanik ei suutnud maksta ja nüüd on firma pankrotis,” ütles Schwindt.

Ta lisas, et omanikuga on sõlmitud maksegraafik, mille alusel oleks ta pidanud võla tagasi maksma, kuid seda ta teinud ei ole. Schwindt ei näinud põh-

just võlanõuet ka inkassofirmale müüa. „On ju näha, et sealt pole midagi tagasi tulemas,” ütles ta.

Üle 1400 euro võlgneb linnale Ljudmilla Mänd, kes elas viis aastat tagasi linna sotsiaalkorteris Jaani tänaval.

„Mingil ajal jäid kommunaalarved maksmata ja nii see võlg tekkis,” ütles Schwindt. Kas linnavalitsus sealt kunagi midagi tagasi saab, ei osa-

nud finantsjuht ennustada. Ligigi 480eurone kommunaalkulude võlgnevus on Aivi Peigolainel, kes elas linna sotsiaalkorteris Raudtee tänaval.

Kõik ülejäänud nõuded puudutavad linna allasutusi ja jäävad vahemikku 20 sendist saja euroni. Tegemist on maksmata jäänud lastepikapäevarühma toidurahaga või muude huvikoolide

tasumata õppemaksudega. „Osa võlgu on tekkinud siis, kui laps pole enam huviringis osalenud. See info pole aga raamatupidamisse õigel ajal jõudnud ja raamatupidaja on arve ikkagi väljastanud,” ütles Schwindt. Ta lisas, et osa lapsevanemaid unustab või ei tahagi mingil põhjusel maksta.

KRISTJAN KOSK

Neeme Suur. ARVO TARMULA

● JUHTKIRI

Peenhäälestus jätkub

Reformierakonna esimeest Taavi Rõivast oli lihtne pilgata lausega „Eesti on jõudnud peenhäälestuse ajajärku”. Rõivas rääkis seda öeldes, et Eesti majanduse odava tööjõu konkurentsieelis on kadunud ja nüüd on aeg otsida keerulisemaid lahendusi.

Laused elavad oma elu, sõnad omandavad olude muutudes uue tähenduse ja peenhäälestusest sai väljend, mis tähistas otsustamatust või väga lühikeste sammudega eesmärgi poole liikumist. Uus valitsus lubas, et see aeg on ümber. Neljapäeva õhtul avalikuks saanud programmi lugedes jääb aga vastupidine mulje. Peenhäälestus jätkub.

Maksude asjus põhimõttelist muudatust võrreldes senise suunaga ei toimunud. Rõhud tõste ti uutesse kohtadesse. Maksuvaba tulu, mida oli kavas nagunii suurendada, kasvatatakse korraga kolm korda suuremaks, andes nii mõnikümme eurot kuus lisa igale tööinimesele. Tõsi, see toimub klausliga, et kui teenida üle 1758 euro, siis küsib valitsus pisut suuremat tulumaksu kui seni. Aga ainult õige pisut.

Dividendide tulumaks hoopis väheneb, kui neid igal aastal välja võtta. Kinnisvaramaksu ei tule. Tõusevad mõned aktsiisid, nt õlleaktsiis. Lisandub automaks, mida võib ka autoaktsiisiks nimetada. Ühesõnaga peenhäälestus, mõned asjad lähevad kallimaks, mõned odavamaks, kuid senine suund, kus riigikassa suurim sissetulek on tarbimismaksud, ei muutunud.

Mis on sellise poliitika mõte? Milleks üldse valitsuspartnereid vahetada, kui pole kavas suuri muudatusi teha. Ainus nähtav muudatus on, et Keskerakond saab võimule. Sotsid ja IRL saavad senisega võrreldes juurde ühe ministrikoha. Võimalik, et valitsuskokkuleppe osaks oli ka praeguse presidendi Kersti Kaljulaidi ametisse saamine. Ühesõnaga võeti võim ja valijatele püütakse jätta muljet, et tehakse midagi uut, midagi teistmoodi. Aga tegelikkuses läheb vana vanker endise hooga edasi.

● TEISED LEHED

Leping sigatsejaga – helgema tuleviku nimel

PÕHJARANNIK. Kui eelmisel sügisel tuli ilmsiks, et riigikogu liige keskerakondlane Mihhail Stalnuhhin on oma pojale ja naisele liisunud kuluühivitiste eest autosid, nimetas sotside esimees Jevgeni Ossinovski seda 50 000 euro maksumaksja raha isiklikuks otstarbeks kantimiseks ja küsis, kuidas saab selline inimene juhtida riigikogus riigieelarve kontrolli komisjoni. Aasta hiljem võiks Ossinovskilt endalt küsida, kuidas saab ta koos sellise sigatsejaga Eestile uut, ausamat ja õiglasemat valitsust teha.

2002. aastal viskas Res Publica erakonnast välja Kohtla-Järve piirkonna juhid, kellele ei andestatud koalitsiooni minekut sealsete keskerakondlastega. Kas peaks IRL nüüd oma ridadest välja heitma Margus Tsahkna, Urmas Reinsalu ja teised poliitikud, kes peavad praegu Keskerakonnaga läbirääkimisi?

Selles, et poliitikas neelatakse alla igasuguseid asju, ole iseenesest midagi üllatavat. Eriti pärast seda päeva, mil Reformierakonda astus Vilja Savisaar-Toomast, kes oli ise varem kuulutanud, et Andrus Ansipist on Eestile hullem vaid katk.

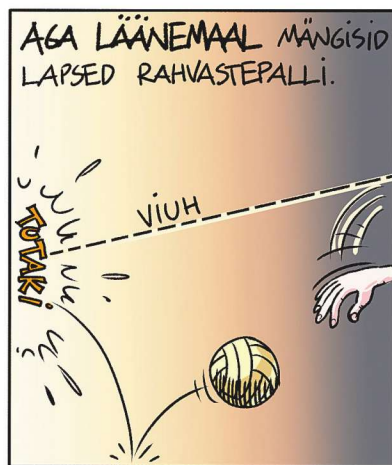
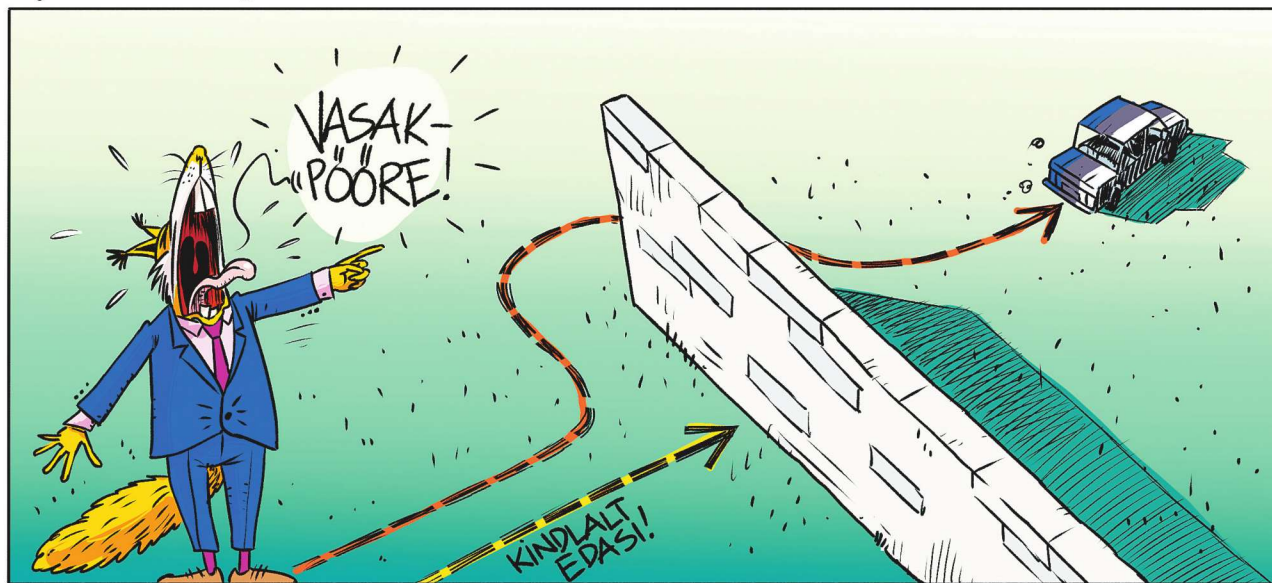
● LAUSELAEN

„On, jah, säästuvariant, aga midagi pole teha – meil ei ole rohkem raha.”

Haapsalu aselinnapea **Peeter Vikman** Tamme tänava ristmiku kohta. LE, 17. november 2016

NÄDAL

06/2016

Peenhäälestus lõppes parempöördega

Reformierakonna liikmed püüdsid rahvast hirmutada vasakpöörde jutuga, aga nende valitsemisajastu lõppes hoopis parempöördega.

18 aasta pikkuse valitsemisaja lõpuks umbusaldusavaldusega võimust loobuma sunnitud reformierakondlaste tonidjutt kõlas juba siis tobedalt – olid ju Reformierakonna enda valitsused teinud hulga vasakpoolseid otsuseid alates suurte transpordiettevõtete riigistamisest (Eesti Raudtee, Estonian Air) kuni ohtrate maksutõusudeni välja (käibemaks, aktsiisid).

Nüüd on kõigest nädala jooksul valminud Keskerakonna, sotsiaaldemokraatide ja Isamaa koalitsioonilepe, mis ei jäta kahtlust, et peenhäälestuse ajastu on lõppenud hoopis parempöördega. Kuigi võimulidus on kaks vasakpoolset erakonda ja ühel neist ka peaministriportfell, pole Eestil viimase tosina aasta jooksul olnud nii parempoolse programmi valitsust.

Astmeliselt suurenevat tulumaksu määrat ei tule, ettevõtte tulumaksu ei tule, üksikisiku tulumaksu määr ei tõuse, tööjõu maksumäär väheneb. Need kõik on asjad, mida on Isamaa oma valijatele lubanud ja mille eest me ka rasketel valitsuslääbirääkimistel seisime.

Uue valitsuse maksupaketi keskseks osaks on radikaalne tulumaksureform, mille tulemusel hakkab umbes pool miljonit inimest ehk 86 protsenti kõigist töötajast maksma senisest vähem tulumaksu.

Kuni 5000 eurost palka saavad inimesed ei maksa tulevikus üldse tulumaksu ja kuni 1200 eurot teenivad inimesed saavad iga kuu kätte 62 eurot senisest rohkem. Üle 2100 euro teenivail inimestel seevastu maksuvaba tulu pole ja nad peavad seetõ-

KALLE MUULI
riigikogu liige, IRL

tu maksta tulumaksu 38 eurot rohkem kui seni.

Säärase sujuvalt väheneva tulumaksuvabastuse eesmärk on suurendada kuni keskmist palka teenivate inimeste sissetulekut ja samal ajal vähendada palgasurvet, mis sööb ettevõtete kasumit ega lase küllaldaselt investeerida. Tulumaksu vähendamine avaldab eriti suurt mõju just maapiirkondades, kus on inimeste sissetulekud väiksemad.

Uue valitsuse tähtsaim eesmärk on lõpetada seisak ja tõmmata majandus käima. Selleks viib valitsus börsile mitmeid riigiettevõtteid ja loob sellega avaramad võimalused pensionifondide raha toomiseks kodumaale, investeerib rohkem kui kunagi varem teedehitusesse, vähendab dividendide tulumaksu, muudab paindlikuks pensioni- ja vanemapalgasüsteemi. Need on laialdase mõjuga parempoolsed sammud, mis hoo- gustavad Eesti majandust ning suurendavad inimeste sissetulekuid.

Kuna majanduskasvu pärssib rahvastiku vähenemine ja vananemine, mille üks tagajärgi on töökäte puudus, siis püüab valitsus tulumaksureformiga inimeste sissetulekut suurendades vähendada ka väljarännet ja hoogustada tagasirännet. Tähtsal

kohal selles plaanis on ka kolmanda lapse toetuse tõstmine 400 euroni, mille tulemusel hakkab kolme lapsega pere saama iga kuu 500 eurot lastetoetust. Kasvama ei pea hakkama mitte ainult majandus, vaid ka rahvaarv.

Kust selleks kõigeks raha võetakse? Eks ikka meie kõigi taskust. Kui me tahame oma rahva ja riigi püsimist, siis peame sellesse ka üheskoos panustama. Investeeringuid saab teha ka laenuhaga, aga jooksvaiks kuludeks tuleb raha koguda ikka maksudega ja nii, et eelarve püsiks tasakaalus. Koalitsioonileppes on kirjas koguni kolm uut maksu: pangalaiv, mida maksavad pangad, auto esmakordse registreerimise tasu ja nn limonaadimaks, mis tähendab suhkrut sisaldavate jookide maksustamist aktsiisiga. Aga tuleb ka lahja alkoholi aktsiisi tõus ja sissetulekuid sõltuvad trahvimäärad, samuti piirab uus valitsus kasumi maksuvaba väljaviimist Eestist.

Mitte kunagi varem pole Isamaa ja sotsid teinud valitsuses koostööd Keskerakonnaga. See on suur muutus kogu Eestile. Kulub veel hulk aega, kuni harjume mõttega, et Keskerakonda ei juhi enam mitte Edgar Savisaar, vaid inimesed, kes on aastaid võidelnud Savisaare vastu. Jüri Ratas kandideeris ju Keskerakonna esimeheks juba aastal 2011. Nüüd, mil ta on võitnud, tuleb anda talle võimalus näidata, mida ta suudab peaministrina. Isamaa on valitsuses selleks, et hoida kindlat kurssi ka siis, kui kogenematu peaminister peaks kogemata vääratama.

● Kust selleks kõigeks raha võetakse? Eks ikka meie kõigi taskust. Kui me tahame oma rahva ja riigi püsimist, siis peame sellesse ka üheskoos panustama.

● SPAAD ON RAHUL

Valitsusliit üllatas ettevõtjaid

Järjekordse kolmikliidu nädala jagu päevi kestnud vaidluste tulemusel sündinud nimekiri maksupoliitilistest muudatustest teeb osa ettevõtjaid rõõmsaks, teised aga kurvaks ja kurjaks.

URMAS LAURI, LEMMI KANN,
TARMO ÕUEMAA
info@le.ee

Turismiettevõtteid rõõmustab sündiva valitsuse kava jätta 1. jaanuarist jõustuma pidanud majutusasutuste käibemaksu tõus ära. Tulumaksuvaba miinimumi tõstmine tähendab aga, et väiksemat palka saavale haapsallastele jääb rohkem raha kätte.

Uuest aastast pidi majutusasutuste käibemaks tõusma 9 protsendilt 14 protsendile. „See ei olnud ei hotellidele ega ka spaadele väga teretulnud plaan,” ütles ASi Haapsalu Kuurort juhataja Irene Väli. „Loomulikult tekitas käibemaksu tõusu ärajätmine positiivseid tundeid.”

„Me oleksime kõvasti kaotanud konkurentsis naaberriikidega. Tegime selle nimel tööd, et käibemaksu tõusu ei tuleks,” lisas ta.

Leedus ja Soomes on majutusasutuste käibemaks 9 protsenti ning Lätis ja Rootsis 12 protsenti.

Eesti turismi- ja majutusettevõtete liidud pöördusid tänava korduvalt riigikogu poole ettepanekuga lükata majutusasutuste käibemaksu tõus edasi. Viimati paluti seda novembri alguses, kuid majandusminister Sven Sester teatas siis, et valit-

Noppeid uue võimuliidu majanduspoliitikast

- Tulumaksumäär jääb 20 protsendile. Tulumaksuvaba miinimum tõuseb 170 eurolt 500 eurole ja väheneb astmeliselt.
- Majutusasutuste käibemaksu tõus jääb ära.
- Sotsiaalmaksu langetamine jääb ära.
- Kehtestatakse suhkrujookide maks ehk limonaadimaks.
- Veini-, siidri- ja õlleaktsiisi tõus kiireneb oluliselt.
- Eluasemelaenu tulumaksugastuse piirmäära vähendatakse.
- Kaotatakse hoiuseintressi maksuvabastus.
- Kehtestatakse sõidukite esmaregistreerimise maks.
- Trahvimäärad hakkavad sõltuma sissetulekust.
- Taastatakse matusetootus.
- Suurendatakse kohalike omavalitsuste tulubaasi.
- Lisaraha kohalikule ühistranspordile.
- Riiklik üleminekutoetus põllumeestele.
- Koolitoiduraha kohalikele omavalitsustele tõuseb 1 euron.
- Lisatoetus maagümnaasiumidele.

ALLIKAS: KOALITSIOONILEPE

Keskerakonna esimees Jüri Ratas saab eeloleval nädalal peaministriks, juhtides koalitsiooni IRLi ja sotsidega. ARVO TARMULA

sus maksutõusu edasi lükata ei kavatsenud.

Irene Väli sõnul on teretulnud ka loodava valitsuse plaan anda suuremat tulumaksuvabastust madalat ja keskmist palka saavatele inimestele. „Aga see info on alles väga värske, eks me pea veel oma arvutused tegema,” ütles kesktööstus- ja äri- ja tööhõive minister Jüri Ratas.

Üle 200 töötajaga Nurme õmblusvabriku juhatajale Lauri Välele meeldib tulevase valitsuse plaan anda väiksema palga inimestele suurem tulumaksuvabastus. „Kindlasti on tore, kui väiksema palga inimestele jääb rohkem raha,” ütles Väli ja lisas, et loodetavasti püsib valitsus ja see jutt 2018. aastal ikka kehtib.

Lauri Väli leidis, et Eesti-suurune riik peabki maksuküsimustes paindlik olema. „On ju jaur, kui käiakse Lätis veoautosid tankimas. Väikeriik peaks oma maksumaksjate jaoks paindlikult muutma, mitte olema nagu jäik suurriik,” ütles ta.

Automaks suuruse järgi

Hoopis mustemaid meeleolusid tekitab ettevõtjates plaan kehtestada sõidukite esmaregistree-

rimisel tasu, mis kasvab sõiduki mootori võimsusest olenevalt progresseeruvalt.

„See ei ole automaks, vaid sõiduki esmaregistreerimisel võetav tasu,” rõhutas Sotsiaaldemokraatliku Erakonna (SDE) esimees Jevgeni Ossinovski neljapäevasele pressikonverentsil. Ta seletas, et valdava osa Eestis registreeritud autode võimsus on alla 100 kilovati ja selliste autode registreerimistasu oleks madalama määraga. Kes ostab võimsama mootoriga autod, maksab rohkem. Enamiku uute autode puhul oleks registreerimistasu Ossinovski sõnul väga väike, vaid 1–2 protsenti auto hinnast.

„See ei olegi ju nii väga piske,” pareeris Uuemõisa autokeskuse juht Jaan Melsas ja arvutas, et 15 000 eurot maksva auto eest tuleb esmasel registreerimisel tasuda umbes 300 eurot.

Registreerimismaks võiks end Melsase sõnul õigustada juhul, kui samal ajal kaoks firmaautode erisoodustumaks.

„Kuidas autode esmaregistreerimise maks toimima hakkab, eks seda näita aeg,” nentis Melsas.

Näiteks on praegu selgusetu, kas esmaregistreerimine uue maksu kontekstis hõlmab ka neid kasutatud autosid, mis tuuakse Eestisse välismaalt.

Õlu läheb kallimaks

Uue koalitsiooni kava kiirendada oluliselt veini-, siidri- ja õlleaktsiisi tõusu põhjustab selle sektori ettevõtjatele tõsist meelehärmi. Uuemõisa õlut pruuliv Tiit Kolk ütles, et Kolk Pruulikoda ei ole kindlasti arvestanud aktsiisi kiire tõusuga. Kolgile oli halb üllatus juba valitsusevahetus.

„Olen pettunud. Minu arvates tehti seni normaalselt, miks oli vaja muuta?” pahandas ta ja nentis, et vastutustunne on asendunud võimuhaga.

Terendav aktsiisitoetus teeb ettevõtja väga murelikuks. „Kindlasti meie kulud kasvavad, aga kui palju see meie ettevõtet kokkuvõttes mõjutab, selle kohta on veel vara hinnangut anda,” ütles Kolk.

„Ju siis hakatakse kanget rohkem jooma,” arutles Kolk.

Üks muudatus, mis tema hinnangul küll kaalumist vääriks, oleks ettevõtte tulumaksu taastamine. „Aga maksumäär ei tohiks olla liialt suur, see soodustaks slikerdamist,” rõhutas ta.

Üldiselt pole Kolgi hinnangul uue valitsusliidu programmil majanduse elavdamisega mingit pistmist. „See jutt, et majandust elavdab riigiettevõtete müük... Ärge ajage jama!”

Kui suur on registreerimistasu, kui ostad uue auto

2,5 eurot kilovati kohta tuleb seaduse jõustumisel maksta ühekordselt autot ostes, kui auto võimsus on kuni 130 kilovatti.

Võimsamate, enam kui 130-kilovatiste autode ostul oleks iga lisakilovatt maksustatud 7,5 euroga. Enam kui 200-kilovatiste autode korral maksaks üks lisakilovatt 17,5 eurot.

Nende arvude puhul on tegu esialgsete plaanidega ja need võivad ka muutuda.

Mudel	Võimsus	Hind	Registreerimistasu
Škoda Octavia 1,2 TSI	63 kW	14 600	157,5 eurot
BMW X5 xDrive30D	190 kW	64 800	775 eurot
Porsche Cayenne GTS	324 kW	102 120	3395 eurot

● LÜHIDALT

Vormsi taotleb valitsuselt eristaatust

Vormsi taotleb esimese väikesaarena valitsuselt eristaatust jätkata eraldi omavalitsusena. „Üleile panime taotluse teele,” ütles Vormsi vallavanem Tanel Viks (pildil). Kihnu, Ruhnu ja Muhu ei ole seda veel teinud.

„Kui Vormsi vald asuks mandril, tulnuks ta liita juba eile, aga ta ei asu. Väikesaart võib liita nii palju, kui tahad. Saar jääb saareks. Liitmine ei muuda saare elu karvavõrdki,” ütles Viks.

Oktoobris korraldas Vormsi rahvaküsitluse, kus küsis oma elanike käest, kas Vormsi peaks jätkama üksi. Küsitlusel osales 30 protsenti elanikest, 93 protsenti leidis, et Vormsi peaks jätkama omaette. Elektroonilist hääletust ei korraldatud, hääletada sai vallamajas, samuti sai tellida valimiskasti koju. Tanel Viks ütles, et elektroonilist küsitlust ei teinud nad meelega. „Lähtusime sellest, et kui saar ja saare tulevik on tähtis, siis tule ja ütle seda,” ütles Viks.

Kaie Ilves

Risti lasteaia juurdeehitus algab detsembris

Lääne-Nigula vald kuulutas välja riigihanke Risti lasteaia ehitustöödeks. Lasteaed laieneb ühe ruhma võrra – kohti tuleb juurde 14 laste kohta.

Uus rühm hakkab paiknema praeguse lasteaia kõrvalmajas, endises Risti vallamajas. Remonditakse ja sisustatakse rühmaruumid, pesuruum, tualett. Kööki ei tule, toitu tuuakse lastele kõrvalmajast. Ka õues mängimas hakkavad lapsed käima 30 meetri kaugusel praeguse lasteaia hoovilt.

Lääne-Nigula valla haldusjuht Taivo Kaus ütles, et ehitus võiks alata detsembris ja lõppeda jaanuaris-veebruaries. Lasteaia ehituseks on raha, laenu võtma ei pea. Lasteaia laiendamise läheb hinnangute kohaselt maksma 50 000 eurot.

Praegu käib Risti lasteaia 33 last, lastehoius kümme last. Üle kümne lapse on lasteaiajärgkorras.

Kaie Ilves

Greencube plaanib kriisipiirkondadesse Lego-maju

Kõmsil ja Lihulas väikemaju tootev Greencube kavatseb hakata tootma kokkupandavaid hooneid kriisipiirkondadesse.

Greencube'i omanik Henri Bekmann ütles, et kokkupandavate majade mõte on tal peatselt sündinud ammu, juba enne Greencube'i asutamist. „Praegu on sobilik aeg hakata seda ellu viima, sest kriisipiirkonnad on Itaalia maavärina tõttu Eestile üsna lähedale nihkunud.”

Bekmann unistab majast, mille suudaks kokku panna igalüks. „Tuleks lahendada nii, et kaks meest saaksid selle kruvikeerajaga kokku monteerida,” ütles Bekmann.

Greencube'i minimajad on 20ruutmeetrised. Bekmann osaleb oma Lego-majadega Ajajahi ideekonkursil.

Urmass Lauri

Rannarootsi Omaturg tuleb jõuluhõnguline

Detsembris tuleb Rannarootsi keskuses taas Omaturu laat. Peakorraldaja Raili Friedemanni sõnul keskendub laat jõululaiale. „Müüki tuleb jõulukaarte, küünlaid ja mitmesuguseid isetehtud jõulehteid,” ütles Friedemann. Peale selle pakutakse laadal ka kasutatud riideid, käsitöökarpe, ravimtaimeteesid, looduskosmeetikat, vahvleid jpm. Seni on Omaturu laadale registreerunud 30 kauplejat.

Kristjan Kosk

KESKKONNAAMET

APOLLO MEREMADALIKU LOODUSKAITSEALA MOODUSTAMINE

Keskkonnaministri 14. novembri 2016. a käskkirjaga nr 1-2/16/1129 algatati Apollo meremadaliku looduskaitseala moodustamise ja kaitse-eeskirja kinnitamise menetlus, mida viib läbi Keskkonnaamet.

Kaitse-eeskirja eelnõu, seletuskirja, eksperdihinnangu ja kaardimaterjaliga saab tutvuda avaliku väljapaneku ajal 28.11.2016–02.01.2017 Keskkonnaameti Kärkla kontoris (Kõrgessaare mnt 18), Hiiu vallavalitsuses (Keskväljak 5a, Kärkla) ja Noarootsi vallavalitsuses (Pürksi küla). Materjalidega saab tutvuda ka Keskkonnaameti veebilehel <http://www.keskkonnaamet.ee/uudised-ja-artiklid/>.

Ootame põhjendatud ettepanekuid ning kutsume aktiivselt osalema avalikustatud kaitse-eeskirja menetluses. Eesti loodusväärtuste kaitse on tagatud heas koostöös huvigruppidega ja Teie panus on meile oluline. Teeme ettepaneku arutada asja kirjalikult, ilma avaliku aruteluta.

Oma parandusettepanekud ja vastuväited Apollo meremadaliku looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ja avaliku arutelu korraldamise kohta palume esitada kirjalikult Keskkonnaameti Lääne regioonile (laane@keskkonnaamet.ee või Kõrgessaare mnt 18, 92412 Kärkla) hiljemalt 02.01.2017.

Kui nimetatud tähtajaks ei ole kaitse-eeskirja eelnõu või avaliku arutelu korraldamise kohta parandusettepanekuid või vastuväiteid esitatud, arvestame, et vastuväited puuduvad. Pärast avalikustamist esitatakse eelnõu orienteeruvalt juunis 2017. aastal ministeeriumite vahelisele kooskõlastamisele. Määrus jõustub eeldatavasti septembris 2017. aastal.

Lisainfo: Andres Miller, 5648 0567, andres.miller@keskkonnaamet.ee.

Michael Miley andis Kullamaal inglise keele tundi

SIRLE SUUSTER
12. klass, Kullamaa keskkool

Ühel kolmapäeval ei alustanud inglise keele tundi õpetaja Heli Mäe üksinda, vaid temaga koos seisis klassi ees maailmakuulsa Ameerika rokkbändi Rival Sons trummar Michael Miley isiklikult.

See ei olnud päris esimest korda kohtuda Rival Sonsi trummariga. Ka paar aastat tagasi öökooli ajal sai osa Kullamaa õpilasi tema tunnis olla. Tookord rääkisime muusikast, Ameerikast, elust külmas Eestis ja soojas Californias.

Seekord kutsus õpetaja rokkari hoopis teisel eesmärgil meie ette, tunni teema oli inglise keele õigekiri. Õpetaja oli teinud näidiskirja, mis kubises vigadest, ja Michael Miley siis parandas ja kommenteeris neid vigu. Vead ei tundunud midagi erilist, sest teeme neid oma igapäevases kirjavahetuses pidevalt, kas suheldes Facebookis või tehes koolitöid. Oma õpetaja pahandab alati, kui kirjutame inglise keeles „mina“ väikese i-ga, aga tegelikult elus teevad seda ju paljud. Ei tohiks see ju midagi hullu olla, kui kirjutame „My friend lives in USA and i gonna visit him next year“.

Okay, me teame, et the USA ja I'm going to visit, aga kes see reaalselt ikka nii korrektselt kirjutab, eriti telefonis.

Nüüd arvame teisiti, sest kui ikka ameeriklane ütleb, et selliseid vigu ameeriklased ei tee isegi telefonis, siis ei sobi ka meil neid teha.

Ameerika rokkbändi Rival Sons trummar Michael Miley.

45 minutit läks kiiresti ja lõbusalt. Michael Miley rääkis meiega veidi ka eesti keeles. Ta ei suuda aru saada, kuidas me sellist rasket keelt nii kiiresti räägime. Ta ise õpib seda väga korralikult, ütles, et teab meie 14 käänet ja taipab, kuidas neid moodustatakse, aga nii palju on erandeid, et süsteem ei toimi *anyway*.

Kui nad on perega Eestis – ta naine on meie kooli vilistlane –, siis ta proovib võimalikult palju eesti keeles rääkida. Meile see tund igatahes meeldis, oli paras üllatus ja hea vaheldus, ühtlasi väga hariv.

Lõbus oli kohe kindlasti ja ikkagi päris *English speaker* külakoolis. Saime hea tunde, et saame oma inglise keelega hakkama, temast aru saada ei valmis tanud raskusi. Tore, et õpetaja otsib meile põnevaid võimalusi õpilaste harimiseks.

INTIIMNE ELUNAUTLEV ÕHTU

Haapsalus tähistati uue veiniaasta saabumist

Neljapäeva õhtul avati Haapsalu vinoteegis Mulliga ja Mullita tänavuse veiniaasta saagist valminud esimene noor vein – Beaujolais Nouveau.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

„Iga aasta novembrikuu kolmas neljapäev on veinimaailmas suur pidupäev – tähistatakse uue veiniaasta saabumist,“ selgitasid Haapsalu ainukese vinoteegi pidajad Aare Karolin ja Ülle Valdre.

Sel puhul riputatakse üles värvikirevad loosungid tekstiga „Le Beaujolais nouveau est arrivé!“, mis tõlkes tähendab „Uus Beaujolais on saabunud!“. Eestis piiratakse tavaliselt lühivormiga – Beaujolais Nouveau. Täpselt südaööl avatakse pudelid, milles on tänavuse veiniaasta saagist valminud vein – Beaujolais Nouveau.

Ülle Valdre selgitas, et osa vinoteeki eelistab kolmapäeva südaöö ootamise asemel tähistada uut veiniaastat hoopis järgmisel päeval – kuupäev on ju sama. Nii ka Haapsalus. Kuigi kolmapäeva öösel Tallinnas toimunud veinipeole ja ka Haapsallu tuli sel aastal tavapärasest vähem rahvast, polnud veinisõprade rõõm uue veini saabumise üle sugugi väiksem. „Seda enam oli see nagu kirss tordil – mõnusalt intiimne ja elunautlev õhtu. Üks hea vein võib sinuni tuua just selle ilusa

Vinoteegipidajate Aare Karolini ja Ülle Valdre hinnangul võib tänavuse Beaujolais' järgi ennustada, et 2016. aasta viinamarjasaagist on oodata häid veine.

LEMMI KANN

poole elust, millest oled ehk puudust tundnud,“ ütles Tiia Treimann-Differt.

Väga rõõmsad olid ka Aare Karolin ja Ülle Valdre, sest kui mõnel aastal on juhtunud, et äsja saabunud Beaujolais'd on üsna keeruline õnnestunuks nimetada, siis tänavu on sellega kõik lausa väga hästi.

„Head veinid on 2016. aastal! Eriti vahva on neid just Haapsalus kui veinipealinnas nautida,“ märkis Karolin ja lisas, et ega veiniaasta Haapsalus vaid Itaalia veinipäevadega piirdu. „Head uut veiniaastat meile kõigile!“

Veiniaasta alguse tähistamise traditsioon pärineb Prantsus-

maalt Beaujolais' piirkonnast. Tegemist on imekauni alaga Prantsusmaa suuruselt kolmandast linnast Lyonist veidi põhja pool. Juba sajandeid on selles piirkonnas valmistatud lihtsat veini, tähistamaks korjeperioodi lõppu. Algselt oli tegemist vaid kohaliku traditsiooniga, mis on nüüd levinud üle kogu maailma.

VALI SIHTKOHT

UUS SX4 S-CROSS

Tule proovisõidule

4WD VÕTMED KÄTTE 19 999 €
Kuumakse tegelikult ka 216 €

HINNA SEES: ALLGRIP nelikvedu, 112 hobujõudu, LED lähi- ja kaugtuled, 7" ekraan tahavaatekaameraga, võtmeta sisenemine ja käivitus, automaatne kliimaseade, püsikiirushoidja, madal kütusekulu, metallikvärv, talverehvid, ARK-registreerimine.

Keskmine kütusekulu 5,3 l/100 km ning CO₂ heide 119 g/km. Garantii 3 aastat või 100 000 km.

TOPAUTO
Tel 667 5511 www.topauto.ee

TALLINN
Topauto
Sõpruse pst 18c

TARTU
Topauto Tartu
Ilmatsalu 28

PÄRNU
Topauto Pärnu
Tallinna mnt. 82

NARVA
Albion Motors
Kerese 40g

HAAPSALU
Uuemõisa Autokeskus
Tallinna mnt. 78

KURESSAARE
Namset Auto
Kihelkonna mnt. 8a

VILJANDI
Siller Auto
Suur-Kaare 69

Way of Life!

TOPLIISING

Näidisarvutus baasmodeli soovituslikust edasimüüghinnast lähtuvalt: Topliisingu fikseerimata kampaaniaintressiga – 2% + 3 kuu EURIBOR – on 19 999 € maksva sõiduki finantseerimisel 10% sissemaks, 60-kuulise perioodi, 30% jääkmaksumuse, läbisõit 20 000 km aastas ja 190 € lepingutasuga kuumakse sellisel juhul alates 216 € ja krediidikulukuse määr 2,01% aastas. Krediidid kogusumma on 17 999,10 € ja krediidid kogukulu on 21 205,61 €. Krediidid kogukulu arvutamisel on arvesse võetud krediidisummat, intressikulu, lepingutasu ning ei ole arvestatud võimalikke sõiduki registreerimiskulusid, riigilõive, hindamisakti tasu ega finantseerimise eeltingimuseks oleva kasko- ja liikluskindlustuse makse suurust. Finantseerimise pakkuja on Nordea Finance Estonia AS. Tutvuge liisingutingimustega ning konsulteerige spetsialistiga.

Palivere raamatukoguhoidja Reet Kaare sõnul pole niisugust raamatut olemas, mida keegi ei loeks. Igale raamatule leidub lugeja, nagu leidub igale lugejale raamat.

URMAS LAURI

● KAKS TUNDI KÜLARAAMATUKOGUS

Palivere raamatukogu – klubi ja pihitool

Palivere raamatukoguhoidja Reet Kaar on läbi lugenud enam-vähem kõik 10 000 raamatut, mis on tema valve all, ja teab enam-vähem kõiki Palivere inimeste saladusi, aga välja ei räägi.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Esialgu oleme alles raamatukogu võõruses. Teisipäev, kell on kahe peal. Teretamise asemel haarab Reet leti pealt raamatu. „Ühe elu pöörud” – Vaino Väljase elulooraamat. „Kas olete lugenud? Siis tuleb lugeda!” sõnab Reet resoluutselt.

Raamatukogus on hommikust peale käinud 14 inimest. Palivere raamatukogu on lahti neli päeva nädalas ja iga kord on platsis 57aastane Rein. Raamatukoguhoidja Reet on Reinu kunagine naabrinaine, nii et üks tee, kaks asja, isegi kolm. Lehed. Saab juttu ajada. On põhjust kodust välja tulla. Raamatuid Rein ei loe, ainult ajalehti. Kokku on raamatukogus 250 lugejat.

66aastane proua Elli käib raamatukogus korra kuus ja laenab ikka nii kümmekond raamatut, endale ja härrale. Härra kodust suurt väljas ei käi, tervis ei luba, aga on kõva lugeja. Nagu masin, ütleb Elli, ja tahab poliitikat, naiskirjanikke härra ei loe.

Reet lapib raamatuid, letile kerkib hunnik. Küll tema juba teab, mis proua Ellile ja tema härrale meele järele on. Elli ütleb, et Reet on väga hea soovita-ja. Reet tunneb inimesi ja raamatuid. Reet on läbi lugenud enam-vähem kõik Palivere kogu raamatuid. Uusi tuleb kogu aeg peale ja Reet loeb. Diagonaalis. Ja üt-

leb: „Kuidas ma saan inimesele soovitada, kui ma ise ei ole lugenud?”

Palun, et Reet soovitaks midagi. Et kas läheb täppi. Reet uurib mind ja mu kolleegi Urmas Lauri, kaob riulite vahele. Urmas saab Jo Nesbø, mina saan Svetlana Aleksijevitši. „Peaks klappima,” ütleb Reet ja klapibki. Urmas on suur Põhjamaade krimkade lugeja. Mul on Aleksijevits plaanis olnud.

Oksanenist saab asja

Reedale endale meeldivad kah krimkad, aga mitte need, milles joostakse, kõrged kontsad all, paugutatakse, aga mitte kunagi ei laeta. Põhjamaade omad meeldivad, filmid ka, aga mitte Eestis omad – need on nii mustad ja tumedad, et Reet tahaks tule põlema panna. Reeda lemmikraamat on Colleen McCulloughi „Ogalinnud”. Reet räägib, et hakkas seda neli korda lugema, aga jättis pooleli – nii kole igav ja tüütu. Siis sai vihaseks, luges vihaga edasi. Öhtul kell neli hakkas peale ja järgmisel öhtul kell viis lõpetas. Ei saanud käest ära.

„Kas Sofi Oksanen meeldib?” – „Tüdrukust saab tasapisi asjal!” – „???” – „Me käisime Elviga ju koos koolis!” – „???” – „No Sofi emaga!” Sofi ema Elvi kasvas üles Suure-Lähtus ja käis Suure-Lähtu mõisas koolis nagu Reetki. „No ja siis ta selle kooli ära lõpetas ja linna läks. Seal ta

selle soomlasega tutvavaks sai!” Sofi isaga siis. Ja siis sündis Sofi. Reet ütleb, et „Stalini lehmad” võib ta igale tegelasele mõttes näo juurde panna. Reet mäletab neid inimesi ja kohti. „Puhastusega” niisamuti. „Ei, ta on andekas tüdruk. Mida rohkem kirjutab, seda paremaks läheb,” ütleb Reet Sofi kohta.

Kuu aja hunnik kerkib. Proua Elli saab Evelin Ilvese „Kirju” ja härra saab Toomas Hendriku „Litside” esimese osa asemele – selle tõi Elli tagasi – tahaks ta raamatu teist osa, aga see on väljas. Mart Sander on nõutud kraam. Reet ütleb, et Sander on eesti Bukowski. Proua Elli topib kuu jagu raamatuid kotti ja läheb minema.

Ajame Reedaga juttu. Raamatukogu seinte vahele mahub muudki kui raamatud. Tihti peale on kogu koht, kuhu tulla ja südant puistata. Raamatukoguhoidjad on sama head kuulajad kui kirikuõpetajad, ja raamatukogu seinad on sama pühad kui kiriku seinad.

„Teie teate vist suuremat jagu Palivere rahva saladusi?” – „Miks ma ei tea!” – „Aga välja ei räägi?” – „Miks ma peaks?” – „Ega pea...” – „Ma oskan suud pidada küll. Mis nende seinte vahel räägitud, siia see jääb!” Reet ütleb, et need kohad on kurvad kohad, kus raamatukogu kinni pannakse. Kuhu see vananimene maal mujale läheb kui raamatukokku.

Niisugust päeva, mil ühtegi inimest ei käi, pole Reedal olnud, nagu pole raamatukogus raamatut, mida poleks keegi lugenud. Raamatukoguhoidja töö on kinnine. Reet ei tea, kas noor inimene seda tahakski teha. Ei pääse ju kuskile. Muidugi, võiks ju minna ja olla, aga Reeda süda ei luba. Kuidas ta paneb sildi, et kogu on kinni. Näe, see proua Elligi. Käib korra kuus. Kui nüüd oleks silt ukse peal olnud, oleks Elli pidanud kõik need raamatud koju tagasi tassima. Tühi käik ajab meele pahaks, teab Reet.

Silt paneb Reet nii vähe kui võimalik. Reedal on kole kahju, et suvel peab kogu üle kuu aja kinni olema. Siis Reet puhkab, päris puhkamata ei saa, aga valla ei ole raha asendajat maksta. Reet unistab sellest, et ükskord ehk on.

Kohindra klubi ja moeasjad

Hariduselt on Reet hoopis agroom, töötas Leninis ehk Lenininimelises kolhoosis Noarootsis ja Palivere tehases. Ka seal ei saanud ta raamatutest mööda, kuulus raamatu- ja kohviklubisse Kohindra. Tehases oli raamatulevitaja. Head raamatud olid defitsiit. Levitaja käest sai väärt raamatuid, aga iga väärt raamatuga käis kaasas ideoloogiline brošüür. Maksis paarkümmend kopikat. Neid keegi osta ei tahtnud, aga raamatulevitaja pidi ka need müüma. Siis asutati Kohindra, mis korraldas kohviõhtuid.

Sisepääs oli 20 kopikat. Kohvi kõrvale loeti luuletusi ja arutati kirjanduse üle. Koju läks igaüks, ideoloogiline brošüür näpus. Väga harva, kui keegi maha unustas. 1980. aastad olid.

Pärast Palivere tehast sai Reedast Taebla külanõukogu esimees, kuni külanõukogust sai vald. 1996. aastal tuli Reet raamatukogusse asendama ja sinna ta jäigi. Vahepeal oli pensionil, aga kutsuti tagasi. „Taaskasutus on moes,” ütleb Reet.

Moes on ka see, et sidekontorid kolitakse raamatukogudesse, aga sidepakkide vastuvõtt ja väljaandmine on omaette töö. Muuks ei jäägi aega. Palivere raamatukogus sidekontorit veel ei ole, aga Orul, Taeblas ja Ristil on. Reet ütleb, et noored ei oska enam rääkida. Kõne on kuiv. „Omadussõnad on kadunud! Ehk on sellest, et nad raamatuid ei loe?” ütleb Reet.

Kell on nelja peal. Tund aega pole kedagi käinud. Reet ütleb, et ongi vaiksem tund. Ega siis keegi ainult raamatukokku tule. Aetakse ikka mitu asja korraga. Tullakse poodi ja sidekontorisse, see on hommikupoolel. Siis tuleb vahe, öhtupoole hakkavad inimesed jälle liikuma, tulevad töölt.

Raamatukogu on lahti kella seitsmeni öhtul. „Poole seitsme ajal tuleb buss. Inimesed tulevad töölt.” – „Siis ikka jõuavad raamatukokku?” – „Mõni ei jõua!” –

„Mis siis saab?” – „Siis helistavad, kus ma olen. No raamatukogus olen. Kus ma siis olema pean.” – „Siis teete ukse lahti pärast seitsset ka?” – „Ikka. Mul imiklapsi kodus pole, et ei saaks tulla.”

Lugejaid on Reedal Tartu ja Tallinnani välja. Kõige kaugem on Soomest, kolis ära, aga käib kodus ja raamatuid laenab Reedast käest. Lugejate järgi saab Reet kevade tulekut ennustada – kui suvitajad tulevad, on kevad käes.

„Mis on kogus kõige haruldasem raamat?”

Reet kaob riulite vahele. „Seel” Lehitsen. „Saksa keele iseõpetaja. Soovitav iseäranis käsitöölisele ja teenijatele” – aastast 1918 ja gooti kirjas. Iseõpetajat Reet välja ei laenuta.

Võõrusest kostab kobinat. Sisse astub Lembit, raske kott käe otsas. 77aastane Lembit on proua Ellist riul tühjeneb. Lembitule meeldib Põhjamaade kirjandus, romaanid ja krimkad. Küsib „Litside” teist osa, aga see on teadupärast väljas. Asutame minema. Homme, kolmapäeval on raamatukogu kinni. Reet paneb sildi ukse peale ja läheb koolitusele, kus õpetatakse muutuste juhtimist raamatukogus. „Mida kogus vaja muuta on?” – „Ega suurt olegi!” Aga ju nad siis ütlevad. Homme.

● PERSOON

Kuidas Mihkel Raud poliitika

Poliitikutest telesaatekülalisi halastamatult ründav Mihkel Raud tunnistab, et ei sobinud ise poliitikuks, sest kipub kõike südamega.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Te alustate oma uut raamatut „Kus ma olen ja kuidas sina võid palju kaugemale jõuda” teatega, et saite kunagi teismelise koolipoisi käest vastu hambaid.

Jah, aga mitte füüsiliselt. See juhtus Ülenurme koolis, kus üks õpilane esitas mulle küsimuse... Üldiselt ma käin väga palju koolides esinemas ja küsimustele vastamisega hätta ei jää. Aga see poiss küsis minu käest midagi nii jahmatavalt ausat ja otsekohest, et ma olin paar minutit tõsiselt hädas.

Mida ta küsis?

Ta küsis: „Mis mõttega sa siia tulid?” Ja tegelikult ta teadis, mis mõttega. See oli see aeg, kui ma kandideerin riigikokku ja käisin kõigis Tartu linna ja ümberkaudsetes koolides lastega kohtumas. Mitte selleks, et rääkida neile poliitikast, aga minu ja kampaaniameistri mõte oli see, et kui lapsed õhtul kodus oma vanematele räägivad, et Mihkel Raud käis külas ja ta on nii äge, siis vanemad hääletavad loodetavasti minu poolt. Noormees oli selle läbi hammustanud. Ma ei saanud seda välja öelda, sest see oleks kogu kohtumise ära rikkunud. See tera poiss on üks põhjustest, millest selle raamatu idee ka liikvele läks.

Te olete poliitikasse mineku pärast päris palju verbaalselt peksta saanud. Kas see mäng oli neid padruneid väärt?

Kindlasti! See oli väga vajalik kogemus. Ma sain teada asju enda kohta, mida ma enne ei teadnud. Kuidas seda nüüd kõige delikaatselt sõnastada... Ma sain näiteks teada, et olen palju väiklase, ahnem ja halvem inime, kui arvasin ja lootsin, et ma olen. Paljud ütlevad, et poliitika toob välja inimese kõige nõrgemad ja halvemad küljed, mis on tõi. Õnneks sain ühel hetkel sellest aru ja läksin minema.

Ma sain teada, kuidas Eesti poliitiline elu käib. See võimaldab mul praegu teha tööd paremini (TV3 saade „Kolmeraudne” –

Otse-eetris kuulipildujana küsimusi tulistav Mihkel Raud tunnistab, et kodus on ta üsna tasane – seal räägivad peamiselt tema lapsed ja Raud kuulab.

toim). Ma toimetan oma intervjuud nüüd ise, lepin oma saatekülalisi poliitikeemade jaoks kokku ise.

Sain ka aru, et poliitikuks olemiseks peavad inimesel olema väga spetsiifilised isikuomadused, et seda tööd hästi teha. Sa ei pea olema kuidagi tõbras või kaabakas – mitte selles ei ole asi. Mina olen liiga kannatamatu, rahutu ja enesekeskne. Võib-olla ma olen rohkem soolomees kui meeskonnamängija.

Üks nüüd juba endine poliitik ütles aastaid tagasi, et üleval

mäe otsas kaob kontakt reaalse maailmaga väga ruttu. Kas see vastab tõele?

Jaa. Süsteem on niimoodi ehitatud, et riigikogu liikmel ei ole vaja tegeliku eluga kontaktis olla. Seal on kõik olemas. Lähed hommikul süsteemi sisse, kaod oma koridoridesse ja kabinetidesse, istud fraktsiooni koosolekutel ja komisjoni istungitel. Seal on mitu söögikohta, juuksur ja pood. Tehniliselt võttes on vaja majast väljas käia ainult magamas.

Sellel majal on veider mõju. Ma ei taha kuidagi hinnanguliselt kõlada. Ma ei väida, et

seal on kõik halb. Kindlasti mitte. Aga mitmed asjad, mis sulle päriselus vaadates tunduvad ühtemoodi, hakkavad seal teistmoodi tunduma.

Minul ei olnud kõige äratavam hetk mitte see, kui ma pidin juba ei tea mitmendat korda hääletama mingi seaduseel-nõu poolt, mille poolt olin lubanud oma valijatele mitte kunagi hääletada. Mitte see ei olnud kõige raskem hetk, vaid see, kui ma seda jälle siis tegin ja mõtlesin: ah, ei olegi nii hull!

Siis ehmatasin üles. Et okei, nüüd on hakanud minuga min-

gid muutused toimuma, ja kui pool aastat veel olen, siis ma võib-olla ei saa isegi enam aru, et see pole päris see inimene, kes ma arvasin end olevat.

Veel kord – see ei tähenda, et ülejäänud sada inimest on kõik kaabakad ja lurjused. Ei ole nii! Lihtsalt on teatud inimtüüp, kes saab seal edukalt hakkama. Mina paraku ei kuulu nende hulka. See tähendab võimet teha isend-daga väga suuri kompromisse.

Sattusite iseendaga konflikt? Ilmselt on küsimus liiga kõrges enesehinnangus, et seda

riiki teenida. Selles kohas pead sa suure osa iseendast jätma ukse taha.

See-eest tulistate nüüd uue hooga „Kolmeraudses”. Kohati võib jääda mulje, et Raud tuleb, istub maha ja kukub vanast rasvast päevakajalisel poliititeemal lahmima. Kui palju valmistate intervjuusid poliitikutega ette?

Tegelikult me ikka valmistame väga põhjalikult ette. Saate poliitilist-ühiskondlikku osa teen ja toimetan ise. Intervjuu põhi koosneb 20–30 küsimusest, mil-

Jäta Eesti kuusk metsa!

Telli kvaliteetne Hollandi jõulupuu otse koju

Transport üle Eesti vaid 5.50€

Kuuse toob Sinuni Omniva kuusekuller
Täpsem info ja tellimistingimused www.bauhof.ee

bauhof
Meisterlik valik!

s vastu hambaid sai

esse võtma, ja rõhutab, et solvuma kippuvad poliitikud peaksid endale uue töö otsima.

le saadan toimetuse liikmetele lugemiseks. Saate päeval on toimetuse koosolek ja arutame intervjuu koos läbi, kuidas teha küsimusi paremaks, millisesse järjekorda neid panna ja mida poliitikud vastata võivad.

Mõtleme läbi, kuidas see intervjuu võib minna, aga alati see muidugi ei lähe niimoodi.

Mõnikord on nii, on plaanitud rääkida 20 minutit näiteks praamiliiklusest, aga umbes kolmandal minutil on saatekülalised praamiliiklusest vähemalt enda meelest kõik ära rääkinud ja hakkavad kahekesi otse-eetris uut koalitsiooni tegema.

Siis tuleb sellega lihtsalt kaasa minna ja improviseerida.

Aga vot see improviseerimiskus poliitilistel teemadel on mul nüüd mõnevõrra parem, kui ma olen ise selles protsessis sees olnud. Nüüd tean jõujooni ja dünaamikat ning ka seda, mis selle reetoorika taga päriselt on.

Võib tõesti jääda mulje, et kõik käib spontaanselt, aga eks see peabki niimoodi mõjuma.

Televaatajad teavad teid kui väga ründava ja halastamatu stiiliga saatejuhti. Kui olite superstaarisaate kohtunik, heitsid paljud teile ette, et olete ikka jube mõlakas. Kui suur osa sellest on rolli sisse minekul, kui kaamera käima läheb?

Olen rollis ka „Kolmeraudses“. Ma arvan, et me kõik oleme, kui koduuksest välja läheme. Vähemalt mina olen – siis ma hakan mängima rolli, mille nimi on Mihkel Raud.

Me kõik üritame varjata oma tõelist olemust, oma nõrkusi ja haavatavust nii palju kui vähegi võimalik. Kui kaamera läheb käima, olen ma saatejuhi rollis, kes esitab saatekülalistele küsimusi, võib-olla ka alatuid küsimusi. Ka siis, kui need inimesed on mu head sõbrad, endised kolleegid. Minu töö saatejuhina on esitada küsimusi, mis minu ja meie toimetuse arvates võiks vaatajaid huvitada.

Kas mõni poliitik on pärast „Kolmeraudses“ käimist ka solvunud?

Võib-olla on, ega ma tea ka. Seda ma ei mäleta, et keegi oleks mulle öelnud: ma olen su peale nüüd solvunud. Eks mõni poliitik on aastate jooksul lahkunud saatest rõõmsamalt, mõni natuke lapilisema näoga. Aga poliitik teab, et see käib tema töö juurde ja on palga sees, et mõned mehed esitavad neile ebameeldivaid küsimusi.

Solvumine ei ole niisugune inimlik võime, mis saab poliitiku elukutsega kaasas käia. Kui solvud, siis oled kehv poliitik ja peaksid valima mõne teise töö.

On küll väga võimekaid poliitikut, kes ikkagi solvuvad. Edgar Savisaar on näiteks väga tuntud solvuja, ja Toomas

Hendrik Ilves, kes on patoloogiline solvuja.

Üldiselt ma arvan, et on väga keeruline olla edukas ja hea poliitik, kui võtta asju südamesse. Ja mina üldiselt kipun võtma. Ka see on üks põhjus, miks mulle see töö ei passinud. Kuigi oma raamatus ma kirjutan pikalt ja põhjalikult, kuidas asju mitte südamesse võtta.

Kuidas kriitikat talute?

Sellest on mul raamatus ka üldiselt pikk ja ma usun, et ka kasulik peatükk. Ma olen kriitikat saanud ja ka ise teinud, seepärast ma tean, mis kritiseerija või teisele halvasti ütleva südames toimub. Kohe, kui hakkad aru saama, mida kritiseerija oma sees tunneb, mõistad, et selle peale ei ole mõtet vihastada.

● „Mina olen liiga kannatamatu, rahutu ja enesekeskne. Võib-olla ma olen rohkem soolomees kui meeskonnamängija.”

Kriitika on asi, mis hoiab meid tagasi. Me laseme sellel, mida kardame, et teised inimesed meist arvata võivad, liiga palju defineerida seda, kes me tegelikult oleme. Kohe, kui sellest vabaneme, oleme tegelikult vabad inimesed. See on väga oluline.

Fännid olid ikka üsna pettunud, kui pärast Lennale suupäraste lugude kirjutamist kergitasite kaabut ja läksite riigikogusse. Kas tulete ka muusikuna suurele lavale tagasi?

Singer Vingeriga me oleme ikka kogu aeg mänginud, ka riigikogus töötades. Vahepeal oli meil isegi kaks riigikogu liiget bändis – Hardi Volmer oli ka. Olime ainuke bänd maailmas, kus on samal ajal kaks parlamendi liiget.

Aga praegu esinen sellistel privaatsematel üritustel, siis annan tunni-poolteise pikkuse akustilise kontserdi. Aga ei ole üldse välistatud, et teen ka midagi uut. Mul on isegi juba mõned mõtted.

● „Võib tõesti jääda mulje, et kõik käib spontaanselt, aga eks see peabki niimoodi mõjuma.”

Teie raamat räägib sellest, kuidas saada paremaks kui te ise. Mõned juhtimisgurud ütlevad, et inimene ei tohiks kunagi endaga rahule jääda, sest siis tuleb paigalseis ja stagnatsioon. Kus on piir, kui tuleb öelda endale stoppi! Nüüd aitab!

Iga inimene tunneb vahest piiri selle järgi ära, et ühel hetkel muutub elu tüütuks ja raskeks, tuleb muudatus teha. Meie elu on ikkagi üheksadne sõit ja ei ole nii, et praegu sõidan ühte moodi ja siis tuleb võimalus seda sõitu uuesti, kuidagi teistmoodi teha.

Ühel hetkel saab tee otsa ja siis tuleb vastata küsimusele, kas ma sõitsin nii, nagu tahtsin, või kuidagi teistmoodi. Selle peale tasub alati mõelda.

Apollo raamatupoes raamatuesitlusel toimunud minikontsert tõestas, et Mihkel Raua vokaal on endiselt suurepärase.

Raamatus kirjutab ta, et vastab alati kõigile fännikirjadele, kirjutab neid ka ise ja hindab väga kõrgelt isiklikku suhtlust.

Mihkel Raua isa suri Haapsalus

Mihkel Raud, kas peale kontsertide Singer Vingeri ja Mr. Lawrence'iga on teil veel Haapsaluga mõni seos?

Minu isa (Eno Raud – toim.) oli suur Haapsalu fänn ja ta suri siin. Mu isale meeldis Haapsalu väga, ta käis siin igal aastal taastusravil. Ühel sellisel Haapsalu-perioodil ta ka suri. Minu enda suhtumine Haapsallu seoses isa surmaga mõneks ajaks muutus. Ma ei käinud siin mitu aastat. See ei olnud nii, et Haapsalu mulle enam ei meeldinud või midagi taolist – endiselt väga sümpaatne ja kena linn. Hiljem olen siin palju käinud. Haapsalus toimub palju vingeid kontserte, mida mujal Eestis ei näe. Kui Robert Plant siin esimest korda esines – no see oli pöörane, fantastiline kontsert! Los-sihoov on üldiselt kihvt ja Augustibluus on väga äge festival. Ma ei ole ise seal küll kunagi mänginud, aga vaatamas olen käinud.

Haapsalu on see koht, mis kontserdikorraldajatele väga meeldib, sest siia tuleb ka Tallinna rahvas kohale. Huvitaval kombel ei meeldi tallinlastele suvel oma kodulinna kontsertidel käia, aga Haapsallu tulla. Selle asja nimi on „Me sõidame linnast välja“. Pärnusse või Tartusse väga ei viitsi, aga Haapsalu sobib ideaalselt.

Seljakotiga Austraalias

10. osa

KELLI SEITON

Pärisaustraallased

Austraalia tähistab 26. jaanuaril riigi sünnipäeva. Lehvivad lõunaristiga lipud, peetakse kontserte ja piknikke. Soojal suvepäeval kogunetakse peredega basseini äärde või küpsetatakse pargigrillil vorste ja burgereid. Mandri põlisrahvas nimetab Austraalia päeva aga teisiti: invasiooni- või leinapäevaks.

Aborigeenid on elanud Austraalias juba enam kui 40 000 aastat. Austraalia riigikohtus tunnistati aga alles eelmise sajandi 90ndate alguses maa omandiküsimusi käsitledes, et inimesed on siin elanud ka enne eurooplaste asustust. Pole siis imestada, et põlisrahval on seljataga rasked sajandid ning raske ka tänapäeva oludega leppida.

Minu esimesed kokkupuuted aborigeenidega olid muuseumides ja kunstigaleriides. Galeriides sain tuttavaks põlisrahva modernse kunsti ehk täpimaalingutega. Suuremais muuseumides koorus aga pilt mitmesaja hõimu kooselust loodusega, kultuurist ja ebaõiglusest, millega on tulnud silmitsi seista ajast, mil eurooplased oma tee Austraaliasse leidsid.

See juhtus 18. sajandi lõpus. Uute asukatega tulid uued ja tundmatud haigused, nagu leetrid ja tuulerõuged, mis suurele osale põliselanikest saatuslikuks said. Tulid ka tubakas ja alkohol, millega liialdamise küüsi aborigeenid kergelt langevad. Tuli arusaamine, et oma senistele elukohtadele lopsakama rannikualadel neil enam asja pole. Need piirkonnad hõivasid uusasukad. Aborigeenid taandusid kõrbealadele või pandi elama konkreetset neile mõeldud asulaisse Euroopa külade külje all. Senistest elukohtadest ilma jäämine tähendas, et toidu ja vee hankimine läks üha raskemaks. Eurooplaste juures töötamine tõi kaasa diskrimineerimise, mis oli kohati nii jöhker, et aborigeene kütitigi metsloomi. Koos toidupuuduse, haiguste ja tapmistega vähenes aborigeenide arv 20. sajandi alguseks niivõrd, et arvati, et nad surevad üldse välja.

Sellele aitas kaasa ka tollal Austraalias kehtiv nn valge poliitika, mis loetles, kes kõik siia tulla ei või (teiste seas olid nimetatud ka idioodid). Selle raames aga võttis riik 60 aastat jooksul aborigeenidelt ära umbes 100 000 last, kes pandi valgetesse peredesse või lastekodudesse. Lood muuseumides jutustasid, et ametnikud võisid ilma igasuguse ettehoiatuse, selgituse või uurimiseta minna peresse ja lihtsalt laps ära võtta. Uue kodu tingimused, eriti lastekodus, olid tihti peale kohutavad.

Bioloogilistel vanematel polnud ka võimalust lapsel järele minna, sest infot lapse tulevase kodu ja pere kohta neile ei antud. Nii oli peredel tohtu raske ka hiljem taas kokku saada. Kui üksikest ka üles leiti, tundsid paljud oma kodust ära võetud lapsed, et ei kuulu kogukonda – et olla aborigeeni kogukonna osa, tuleb selles üles kasvada ja järk-järgult suulised õpetused ning lood vastu võtta. Paljud neist lastest tunnevad end juurteta – nad pole ei osa eurooplaste loodud Austraaliast, kuhu nad vägivaldselt toodi, ega ka mitte aborigeenide omast. Praegu kutatakse seda põlvkonda varastatud põlvkonnaks.

Aborigeenide ajaloo võiks võtta kokku meemiga, mis internetis seoses põgenikekriisiga ringleb. See on pilt aborigeeni mehest, kes küsib: „Teil on probleem paadiinimestega?“ Ja vastab ise: „Meil ka.”

Muuseumidest ja galeriist välja astudes näeb aborigeenide kohalolekut peamiselt kohanimes. Näiteks Wagga Wagga (palju vareseid) või Boonoo Boonoo (hea kivi). Tänavapildis märkab põlisrahvast rohkem Põhja-Austraalias ja kõrbelinnades. Põlisrahva endaga on mul kahesugused kogemused.

Lääne-Austraalia linnakeses Broome'is, kus on imeilusad türkiissinised veed, valged liivarannad ja palmid, istuvad puude all parkides kodutu välimusega põliselanikud, kes alkoholipudeleid tühjendavad ja valjult jauravad. Reisiteatmik hoiatab, et pimedas ei tasu Broome'is üksinda tänavatel ringi konnata. Päikeseloojangul jalutades nägime lagunenud verandaga maja, mille olid hõivanud kolm magavat aborigeeni, justkui oleksid nad poole peo pealt magama jäänud. Kaks meest ja üks naine, veinipudel tugevasti kaisus.

Teine kokkupuude oli veinitehases, kus üks ülemus oli abo, nagu mu töökaaslane ta kohta ettevaatlikult ütles. Järgmisel aastal samas kohas töötades oli see aborigeenist ülemus pandud uut meeskonda juhtima. „Kas tead, miks?“ küsis mu ülemus. „Sest uuel tiimil oli vaja juhti, kes töö hästi teeks ja hakkama saaks.”

Aborigeenidesse suhtutakse Austraalias ettevaatlikult ning minu kogemus näitab, et pahatihti vastavad stereotüübid tõele. Ei tasu aga unustada, mis on nende sotsiaalsete probleemide ja raskuste tekkepõhjused.

Lehm Ljudmilla lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

LINNURESTORAN

TERE, LINNUD! TULGE SIIA!
SIIN ON TEILE PALJU SÜÜA!
RESTORAN ON NÜÜDSEST LAHTI,
TULGE, LINNUD, KEL ON MAHTI!
MEIL MENÜÜS ON KAERAHELBED
PLOOMIRASVAS (PORTS ON HELDE),
EELROAKS SIHVKA D VÕI SIIS PÄHKLID,
MAGUSTOIDUKS MARJASNÄKID,
PÕHJAMAIN SEEMNESEGU –
PALUN, KÕIK ON TEIE JAGU!
TÄNAN. PALUN. MISKIT VEEL?
AH MAITSES? SIIS MEIL HEA ON MEEEL!

Laste nupunurgake
LASTESUDOKU

4					5
	5			4	
		3	5		
		4	1		
	4			1	
3					2

- MÕISTA, MÕISTA!
1. Vana vakk ja uus kaas?
2. Kasvab ja kahaneb, aga otsa ei saa?

Eelmise laupäeva õiged vastused: prillid, pintsel, võitoots, vaip või tekk.

MÄNGUREEGLID

Mängus osalemiseks pead lahendama laste sudoku või ristsõna ja leidma mõistatustele õiged lahendused. Vastused palume saata või tuua hiljemalt järgmise nädala reedeks Lääne Elu toimetusse Posti 30, 90504 Haapsalu, reklaam@le.ee. Kõigi novembris õigesti lahendanute vahel loosime heade sponsorite kingitusi ja Lääne Elu meeneid. Loosi lähevad veekeskuse pääsmed, Vanalinna Bowlingu külastus, pitsa Peetri Pizzalt.

SUDOKU

	2		4		7		6	
		1				8		
6				9				5
2			5	3	9			1
7			1	4	2			6
4				1				8
		5				3		
	9		3		4		7	

LP RISTSÕNALAHENDAJAD

Teeme ristsõna lahendamise teile huvitavamaks. Leidke tänasest ristsõnast lahendus vastuse realt.
Lahendusi ootame hiljemalt järgmise nädala reedeks aadressil reklaam@le.ee või Posti 30, Haapsalu.
Novembris õigesti vastanute vahel loositakse välja Lääne Elu meeneid.

KINO

Film „Saabumine“

Kui Maale saabuvad salapärased kosmoselaevad, asub meeskond, eesotsas lingvistikaekspert Louise Banks, asja uurima. Inimkond seisab globaalse sõja lävel ning Banks ja tema meeskond jooksevad ajaga võidu, et vastuseid leida. Selleks tuleb naisel võtta risk, mis võib ohtu seada nii tema elu kui ka kogu inimkonna.
Lavastaja: Denis Villeneuve. Osatäitjad: Amy Adams, Jeremy Renner, Michael Stuhlbarg, Forest Whitaker, Tzi Ma. Filmi pikkus 1 tund 56 minutit. Alla 12aastastele mittesoovitav.
20. novembril kell 15; 22. ja 23. novembril kell 19 Haapsalu kultuurikeskuses. Pilet 4 €

5. VASTUS Emesak- sa laul	ka sugulast	peos	merelind	pikkus- mõõt	Etiopia domeen	riideese	n.nimi	liitium avastus- õpetus	mõttes Nõmmiku film	mitte keegi muu	läämastik	Euroopa Nõukogu	testoste- roon	piisas
vesinik				TV tegija							maletaja			
mehe vend				suma							Gruusia režissöör (n+in)			
m.nimi					seiklejad							sidesõna		
küsisõna			ava seinas				tõus (ingl)			poliitik (n+in)		levinuin tn nimi		
suur- võistlus		bürokrat	Austria domeen				neoon			hämärlik				
eestlane		Lutsu teos							võõrap. m.nimi					
kõida			Node Package Monitor ilmajagu				elukutse		helilooja				Guami maatähis	habe on ...
kirja- kunstnik (in+n)					kahisen		si tähis		tippspioon (in+n)				50.	usaldus- alune
aastatuhat hüüdsõna		t. tera ümbris					turguta						pinnamõõt	
		võtan sisse					olendeid						perenaine	
	androloog									geoloogi- line				
	n.nimi									tugevam sugupool				
					mugulvili		Eesti Loodus džentel- men					s. Vaikses ookeanis Mordva raadius		
				õuna						kogu elu				
				India domeen						eramaja				
piht						kurtša- toovium		vastse			nina (vn)			
ilusam						seal		n.nimi			eestl. festival			
hapnik	ütlemine							saar Balti meres rahvusv. end agent						
loobu	bisniss													
kuld					absoluutne					sent		Nigeri domeen		
					heilig					sotsial. partei		eitus		
													v Pärnu- maal ehk	
					veekeskus Tartus gramm								väävel	
VASTUS Kaugveri teos							taeva- olendil			katuse eend. aknaid				
umbes							looma			nooruk				

E 21. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Maahommik
12.35 Kapist välja
13.00 Hommik Anuga
14.15 Kahekõne (subtiitritega)
14.40 Korüfee
15.10 Eesti parim koolikokk
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Osoon
20.35 Meie inimesed
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.10 Boko Haram
23.05 Sild
00.05 Ringvaade
01.12 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Super 4
07.35 Chaplin ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Sajandi valitsejanna
13.20 Kuldvillak
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Köök
20.30 Kodutunne
21.30 Naabriplika
22.30 Ühikarotid
23.30 Mõrvaennetajad
00.25 Kriminalistika ajalugu
01.15 Galileo
02.30 Reporter
03.20 Jälle 17
05.10 Seksikliinik

06.15 Winxid **06.40** Teismelised
 ninjakilpkonnad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Armastuse võim
08.30 Minu köök on parim **09.50** Kirgede torm **10.55** Vaprad ja ilusad **11.25** Su nägu kõlab tuttaval
14.25 Kellapid **14.55** Armastuse võim **15.55** Vaprad ja ilusad **16.25** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised
20.00 Kuuuurija **20.30** Papad Mammad **21.30** Eesti selgeltnä-gijate tuleproov **23.00** G.I. Joe. Kättemaks **01.10** Sherlock New Yorgis **02.05** Ameerika õudukas **03.00** Viimane tõeline mees **03.25** Kolmas naine **03.50** Kuuuurija **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Papad Mammad

07.00 Siilipoiss Alfredi salapära-sed seiklused **07.10** Indiaanipoiss Yakari **07.25** Pörsas Peppa **07.30** Tammetõru seiklused **07.55** Karusmarjad metsikus looduses **08.20** Robin Hood **08.35** Priit ja Prääks **08.45** Indiaanipoiss Yakari **09.00** Ringvaade **09.35** Eesti lood **10.05** Oru valitseja **10.55** 5 sentimeetrit sekundis **11.55** PÖFFi kaheksa ja pool **12.06** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Maša ja karu **16.00** Lastetuba **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Tinga Tinga lood **16.30** Oktonaudid **16.40** Indiaanipoiss Yakari **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Tuutu ja Potsu **17.35** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **17.45** Vikerkaare Rubiin **18.00** Beni ja Holly väike kuningriik **18.10** Robin Hood **18.25** Toredate Asjade saar **18.30** Lastetuba **18.45** Lola Pikk-kõrv **18.50** Lammas Shaun **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Heureka **20.00** Tuled sumuks! **20.45** Vaesus? Armastus ja prügi **21.00** Miranda **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Eesti lipp ümber Kuuba **22.15** Tapjavaal **22.35** Suured lootused **01.44** ERR.ee uudised

T 22. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Tähendamis
11.55 Prillitoos (subtiitritega)
12.50 Osoon (subtiitritega)
13.20 Välisilm
13.55 Otsus
14.50 4x4. Tadžikistan. Türkmenistan. Usbekistan
15.20 Hingetu
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Vabariigi kodanikud
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP
22.10 Koduigatsus
22.50 Plekktrumm
23.35 Ringvaade
00.44 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Super 4
07.35 Chaplin ja sõbrad **08.00** Reporter **09.00** Purunenud elud **10.00** Lihtsalt Maria **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Naabriplika **12.30** Kodutunne **13.30** Heeringas Veenuse õlal **13.50** Meie Charly **14.50** Küladetektiivid **15.50** Tüdruk nimega Elif **17.00** Lihtsalt Maria **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Radar **21.00** Krimi **21.30** Siberi võmm **22.30** Chicago tuletõrje **23.30** Piiri peal **01.35** Subboteja **02.25** Mõrvaennetajad **03.10** Reporter **04.00** Kriminalistika ajalugu **04.40** Rooli võim **05.10** Seksikliinik

06.15 Winxid **06.40** Teismelised
 ninjakilpkonnad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Armastuse võim **08.30** Minu köök on parim **09.50** Kirgede torm **10.55** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Kuuuurija **12.20** Eesti selgeltnä-gijate tuleproov **13.55** Südameasi **14.55** Armastuse võim **15.55** Vaprad ja ilusad **16.25** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Kaua võib! **20.30** Suletud uste taga **21.30** Padjaklubi **22.30** Kellapid **23.00** Droonide sõda **01.10** Sherlock New Yorgis **02.05** Ameerika õudukas **02.55** Viimane tõeline mees **03.20** Padjaklubi **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Susapusa Okidos **07.10** Rüütel Miku **07.20** Pörsas Peppa **07.30** Tuutu ja Potsu **07.40** Sammalhammas, kus sa oled? **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mesitaru **08.40** Mily murrab pead **08.45** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Plekktrumm **11.40** Poolvend **12.25** PÖFFi kaheksa ja pool **12.35** Eesti muusikavideod **13.05** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Väike kummitus Laban **16.00** Lastetuba **16.15** Mis? Miks? Kuidas? **16.20** Tinga Tinga lood **16.30** Oktonaudid **16.40** Indiaanipoiss Yakari **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Tuutu ja Potsu **17.35** Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused **17.45** Vikerkaare Rubiin **18.00** Beni ja Holly väike kuningriik **18.10** Robin Hood **18.25** Toredate Asjade saar **18.30** Lastetuba **18.45** Lola Pikk-kõrv **18.50** Lammas Shaun **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Heureka **20.00** Tuled sumuks! **20.45** Vaesus? Armastus ja prügi **21.00** Miranda **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Eesti lipp ümber Kuuba **22.15** Tapjavaal **22.35** Suured lootused **01.44** ERR.ee uudised

K 23. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Plekktrumm
12.35 Meie inimesed
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Ajavaod. Riigi mehed
14.30 Teadus kolme minutiga
14.35 Midsomeri mõrvad
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Pealtnägija
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Foruum
22.40 Meie maailm
23.30 Ringvaade
00.39 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Super 4
07.35 Chaplin ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud
10.00 Lihtsalt Maria
11.00 Kodus ja võõrsil
11.30 Siberi võmm
12.30 Radar
13.30 Heeringas Veenuse õlal
13.50 Meie Charly
14.50 Küladetektiivid
15.50 Tüdruk nimega Elif
17.00 Lihtsalt Maria
18.00 Purunenud elud
19.00 Reporter
20.00 Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **21.00** Saladused **21.30** Pilvede all **22.30** Saage tuttavaks **23.00** Rizzoli ja Isles **23.55** Vanga **01.00** Roaldi nädal. Öko-inimesed **01.55** Chicago tuletõrje **02.40** Reporter **03.30** Radar **04.25** Hooaeg **05.10** Seksikliinik

06.15 Winxid **06.40** Teismelised
 ninjakilpkonnad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Armastuse võim **08.30** Minu köök on parim **09.50** Kirgede torm **10.55** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Suletud uste taga **12.50** Padjaklubi **13.55** Südameasi **14.55** Armastuse võim **15.55** Vaprad ja ilusad **16.25** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Kallis, sa oled kosunud **21.00** Võimalik vaid Venemaal **21.30** Kuuuurija **23.05** Reis Venemaa lõppu – Tšukotka **23.40** Top Gear **01.05** Moodne perekond **01.30** Hawaii 5-0 **02.20** Castle **03.05** Kallis, sa oled kosunud **03.55** Võimalik vaid Venemaal **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Robin Hood **07.10** Beni ja Holly väike kuningriik **07.25** Pörsas Peppa **07.30** Tuutu ja Potsu **07.40** Vikerkaare Rubiin **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.30** Mis? Miks? Kuidas? **08.35** Toredate Asjade saar **08.45** Lola Pikk-kõrv **08.50** Oktonaudid **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Mis? Miks? Kuidas? **10.55** PÖFFi kaheksa ja pool **11.25** PÖFFi kaheksa ja pool **11.35** Eesti TOP 7 **12.24** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Hiir Hops **16.00** Lastetuba **16.10** Kiisud, edasi! **16.15** Rüütel Rooste **16.30** Tammetõru seiklused **16.55** Kriksatrullid. Õpime joonistama **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Peeter Pikk-kõrv **17.45** Sammalhammas, kus sa oled? **18.00** Rüütel Miku **18.15** Susapusa Okidos **18.25** Mesitaru **18.30** Lastetuba **18.50** Lammas Shaun **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Kapist välja **20.00** Kontakt **21.30** Kutsumus **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Peaky Blinders **22.45** Miranda **23.15** Eesti TOP 7 **00.05** Boko Haram **00.29** ERR.ee uudised

N 24. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Pealtnägija
12.40 Vabariigi kodanikud (subtiitritega)
13.35 Meie maailm
14.30 OP
15.00 Elu lugu
15.15 Ilus maa
15.25 Koduigatsus
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.05 Kahekõne
20.30 ENSV
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Kapital
22.10 MI
22.35 Bonus track
00.00 Üks koorilaul
00.05 Ringvaade
01.10 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Super 4
07.35 Chaplin ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud **10.00** Lihtsalt Maria **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Pilvede all **12.30** Suur lotokolmapäev – Rooside sõda **13.30** Heeringas Veenuse õlal **13.50** Meie Charly **14.50** Küladetektiivid **15.50** Tüdruk nimega Elif **17.00** Lihtsalt Maria **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **20.00** Meie aasta Austraalias **20.30** Suur komöödiaõhtu **22.00** Jumal tänatud, et sa siin oled! **22.55** Kõigele jah **01.05** Piiri peal **02.50** Rizzoli ja Isles **03.35** Reporter **04.25** Vanga **05.15** Seksikliinik

06.15 Winxid **06.40** Teismelised
 ninjakilpkonnad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Armastuse võim **08.30** Minu köök on parim **09.50** Kirgede torm **10.55** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Kallis, sa oled kosunud **12.50** Papad Mammad **13.55** Südameasi **14.55** Armastuse võim **15.55** Vaprad ja ilusad **16.25** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **20.00** Kellapid **20.30** Kättemaksukontor **21.35** KolmeDok. Roolijoodikute Eesti **22.35** Kolmeraudne **23.40** Kondid **00.40** Quantic **01.40** Graceland **02.30** Kellapid **03.00** Kolmeraudne **03.55** Stop! **04.20** Seitsmesed uudised **05.25** Südameasi

07.00 Susapusa Okidos **07.10** Rüütel Miku **07.25** Kriksatrullid. Õpime joonistama **07.30** Väike printsess **07.40** Sammalhammas, kus sa oled? **07.55** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.35** Kiisud, edasi! **08.40** Mesitaru **08.45** Rüütel Rooste **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Eesti lipp ümber Kuuba **11.25** PÖFFi kaheksa ja pool **11.35** Eesti muusikavideod **12.04** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Hiir Hops **16.00** Lastetuba **16.10** Kiisud, edasi! **16.15** Lastetuba **16.30** Väike printsess **16.50** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Väike printsess **17.35** Priit ja Prääks **17.45** Vikerkaare Rubiin **18.00** Beni ja Holly väike kuningriik **18.10** Robin Hood **18.25** Toredate Asjade saar **18.30** Lastetuba **18.45** Papist poisid **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Tareq Taylari Põhjamaade kokakunst **20.00** Usalda mind, ma olen arst **20.55** Heureka **21.25** Üks lugu **21.30** Kultuuriuudised **21.35** PÖFFi kaheksa ja pool **21.45** Peaky Blinders **22.45** Miranda **23.15** Eesti TOP 7 **00.05** Tapjavaal **01.30** ERR.ee uudised

R 25. november

06.55 Terevisioon
08.55 Ballykissangel
09.50 Terevisioon
11.50 Kahekõne
12.15 Kapital
12.45 Foruum (subtiitritega)
13.45 Teaduspalavik
14.15 Üks koorilaul
14.20 MI
14.50 Vaadates sisse
15.45 Suur maalritöö
16.05 Oru valitseja
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.40 Ballykissangel
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
19.30 Minu pere
20.00 Eesti parim koolikokk
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Toaneitsi päevik
23.15 Pealtnägija
00.00 Ringvaade
00.33 ERR.ee uudised

06.15 Meie Charly
07.05 Super 4
07.35 Chaplin ja sõbrad
08.00 Reporter
09.00 Purunenud elud **10.00** Lihtsalt Maria **11.00** Kodus ja võõrsil **11.30** Meie aasta Austraalias **12.00** Suur komöödiaõhtu **13.30** Heeringas Veenuse õlal **13.50** Meie Charly **14.50** Küladetektiivid **15.50** Tüdruk nimega Elif **17.00** Lihtsalt Maria **18.00** Purunenud elud **19.00** Reporter **19.55** Kuldvillak **20.30** Roaldi nädal. Hambutu Eesti **21.30** Nädalalõpp Kanal 2ga **23.00** Köök **23.30** Poseidon **01.30** Kõigele jah **03.15** Reporter **04.05** Tantsi, kui oskad **05.35** Eetriapsud 2015 **05.45** Saladused

06.15 Winxid **06.40** Teismelised
 ninjakilpkonnad **07.05** Käsna-Kalle Kantpüks **07.35** Armastuse võim **08.30** Minu köök on parim **09.50** Kirgede torm **10.55** Vaprad ja ilusad **11.30** Top Shop **11.45** Kättemaksukontor **12.50** KolmeDok. Roolijoodikute Eesti **13.55** Südameasi **14.55** Armastuse võim **15.55** Vaprad ja ilusad **16.25** Kirgede torm **17.25** Minu köök on parim **18.45** Seitsmesed uudised **19.55** Me armastame Eestit **21.30** Kiired ja vigased! **23.00** Paranormaalne aktiivsus **5. märgistatud** **00.35** Droonide sõda **02.45** Kaunitar ja koletsid **04.35** Seitsmesed uudised **05.40** Südameasi

07.00 Robin Hood **07.10** Beni ja Holly väike kuningriik **07.25** Pörsas Peppa **07.30** Väike printsess **07.40** Vikerkaare Rubiin **07.50** Karusmarjad metsikus looduses **08.15** Lastetuba **08.35** Kiisud, edasi! **08.40** Toredate Asjade saar **08.45** Kosmoselendurid **09.00** Ringvaade **10.05** Oru valitseja **10.55** Mõistlik või mõttetu **11.25** PÖFFi kaheksa ja pool **11.35** Eesti muusikavideod **12.04** ERR.ee uudised **15.30** Uus Tase **15.50** Maša ja karu **16.00** Lastetuba **16.15** Kriksatrullid. Õpime joonistama **16.20** Kosmoselendurid **16.30** Väike printsess **16.55** Pörsas Peppa **17.00** Karusmarjad metsikus looduses **17.25** Mina ja Miia **17.50** Mikk ja Tšavapa **18.00** Pikk-nikutort **18.30** Lastetuba **18.45** Papist poisid **18.50** Lola Pikk-kõrv **18.55** Uus Tase **19.20** Aktuaalne kaamera **19.30** Uhutud mõistus **20.00** Simon Reeve 'i pühad jõed **20.50** Tareq Taylari Põhjamaade kokakunst **21.30** Filipiinid. Teeme ära! **21.30** Kultuuriuudised **21.35** Mäng **23.35** Plekktrumm **00.20** Peaky Blinders **01.23** ERR.ee uudised

L 26. november

07.30 Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused
07.40 Hiir Hops
07.50 Väike prints
08.15 Mikk ja Tšavapa
08.25 Meistrimehed Pat ja Mat
08.35 Lola Pikk-kõrv
08.40 Siilipoiss Alfredi salapärased seiklused
08.50 Pörsas Peppa
09.00 Üks koorilaul
09.05 Meie inimesed
09.30

Reisikiri. Viva l'Italia!

19.
osa

OLEV REMSU

2. Torino, meie olümpiatriumfi linn

Itaalias sõitke ilmtungimata ja ainult rongidega. Need on moodsad, kiired, punahallid, esits vaalapea kujuga, et oleks voolujooneline. Ka seest on need mugavad ja kaunid, ajakohase joonega.

Piletikassa ees vooklevad järjekorrad. Võtad järjekoraauto-maadist numbri ning siis ootad mis hirmus.

Inimene automatiseerib kõike, ka saba.

Kõikjale paigutatud piletiauto-maadist võid aga sõidudokumendi hankida minutiga. Kui veidi kohmitsed, siis paariga. Kuulad ainult, kuidas masin suriseb. Siis trükitab vönks-vonks sulle välja ristkülikukujulise itaaliakeelse kartonglah-maka, mille tagaküljel on raudteereklaam. Puust ja punasest tehakse sulle selgeks, et rongid on kõige kiiremad. Rongiga kihutad Milanost Napolisse 25 tundi, autoga 86 ja lennukiga 105 tundi.

Lennuk on kõige aeglasem. Meenub reisisanekdoot. Giid räägib turistidele Charles de Gaulle'i lennujaamas:

„Siit on kõik Euroopa pealin-nad võrdses kauguses. Kaasa arvatud Pariis.”

Kas Euroopa Liidu raudteed do-teeriv poliitika pole osaliselt välja kasvanud vajadusest puhuda elu sisse muljet pakkuvaise pool-tühjadesse hiigelvaksalitesse kesklinnades? Lõpetada nende tondilossistumine? Terve Euroopa on neid täis!

Rongiliiklus on vasakpoolne nagu mõnel liinil Venemaalgi. Nii siin kui ka seal rajasid raudtee inglased, nemad teisiti ei osanud.

Viia liiklus praegu parempool-seks on võimatu või vähemalt mõttetult kallis ja tülikas.

Elegantsses vagunis teatab tele-ekraan, milline vunk on rongil sees – 210, 230, 250 kilomeet-rit tunnis!

Uhke tunne haarab sind, sa oled osaline selles maailmasaavutuses.

Ekraanilt näed, mis on raudtee ääres, pole vaja aknast välja vaadatagi. Samuti näed seda, mida näeb rööbaste lähedal seisja, kui su rong temast mööda tuiskab.

Aga peamiselt näed reklaa-mi, mis on sama pealetükkiv kui meil.

Osta, osta, osta! Osta end inimeseks!

Heldima võtab. Mina, vana loo-mavedaja, kes sõnnikuses vagu-nis koos neljateistkümneme mulli-kaga kolistas ringi mööda Vene-maad ja Kesk-Aasiat, teen nii uh-kes rongis nii uhkeid reise!

Rong peatub hommikuhämaru-ses kuskil jaamas. Nime ei jõud-nud üles kirjutada. Alpide kohal püsib kahvatu kuu. Antagu an-deks, aga kuidagi püdel ja sült-jas. Torka või näpp läbi.

Valgemaks läheb kahes kohas – nii maa peal kui ka taevas. Na-gu oleks keegi andnud direkti-vi – saagu valgus.

Mida lähemale Torinole, se-da rohkem lund. Hommik tõt-tab päeva poole.

● Viia liiklus praegu parempoolseks on võimatu või vähemalt mõtetult kallis ja tülikas.

TEATED

Raamatu „Minu Bali. Oma väe ot-singul” esitlus

Rändurite klubi (Nurme bistroo, Nur-me 1, http://nurmebistroo.ee/) 25. no-vembril kl 19.30 tuleb klubile külla rän-dur Jesper Parve, kes räägib Balist ning esitleb raamatut „Minu Bali. Oma väe ot-singul”. Tere tulemast!

Advendikampaania Juss Õigusabis

8. detsembril pakuvad Juss Õigusabi juristid Läänemaa piires kodunõusta-mist lisanduva väljakutsetasutal! Kuni tund konsultatsiooni vaid 50 eurot. Eelregistreerimine tel 5805 6388 või info@juss.ee.

Toimetus
avatud
E–R kl 8.30–17.

MTÜ Rotelevik kutsub

11. saj mõõgakäepidemete ornamen-tika loeng/töötuba 20. nov kl 12–15 Iloni Imedemaal (Kooli 5). Loengut juhatab Indrek Jets. Tasuta.

Risti põhikooli 95. aastapäev

Risti põhikool tähistab kooli 95. aas-tapäeva laupäeval, 26. novembril.

Aktuse algus on kl 17.

Võimalik on eelregistreeruda. Osalus-tasu eelregistreerimisel ja kohapeal on 15 eurot.

Eelregistreerimistasu palume kanda Lääne-Nigula vallavalitsuse arveldus-kontole EE62 2200 2210 4358 3266 (Swedbank) või sularahas kooli sekre-täri kätte. Ülekandega registreerimisel palume selgitusse märkida, kelle eest tasu makstakse (ees- ja perekonnani-mi) ning kindlasti märgusõna „Risti põ-hikooli juubel”.

Täpsem info kooli kodulehelt www.risti.edu.ee või koolist tel 472 5500.

KUHU MINNA

● Tervis ja Sport

Fra Mare Day Spa basseini- ja **saunapark** avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €, R–P 14 €. **Novembri eripakkumine** – seljahooldus iseseisoleva muda-ga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri kompleks-hooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja sauna-keskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja bro-neerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

TEATED

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi töt-on elektrikatkkestused:

21. nov kl 9.30–10.30 Gudruni aj;

21. nov kl 9.30–15.30 Soosaare aj;

21. nov kl 10–12 Pusku aj;

22. nov kl 12–14 Lihulas Linnuse tee 1, Penijõe tee 2, 3, 4, 4a, 4b, 6, 8, Tallinna mnt 2a;

24. nov kl 9–10 Kuusiku, Võimla, Ni-sumaa aj;

24. nov kl 9–12 Koru, Raatsiotsa, Mal-toosa, Äila aj;

25. nov kl 13–15 Lihulas Pärnu mnt 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 30, 38, Valus-te põik 2, 6, 8, 14, Valuste tee 3, Uus-Pärnu mnt 5.

Loodame teie arusaamisele ja mõist-vale suhtumisele.

Imatra Elekter AS

● TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 19. nov mängib tantsuks ansam-bel Coco. Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. Peo- ja peielauad, küsi pakkumist! L, 19. nov kl 20 tantsuõhtu, ansam-bel Ragnar & Co.

● KINO

Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 20. nov kl 15; 22.–23. nov kl 19 film „Saabumine”, pilet 4 €. 20. nov kl 17.30; 24. nov kl 19 film „Sõda kõigi vastu”, pilet 4 €.

● KONTSERT

Haapsalu sotsiaalmajas 21. nov kell 12 kadripäeva kontsert.

Haapsalu toomkirikus 20. det-s kell 19 Koit Toome & Maria Listra jõulugala 2016. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

Haapsalu toomkirikus 22. det-s kell 19 Inga ja Toomas Lunge „Meie pere jõulud”. Kontsert koos Tõnu Raadikuga. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

● KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 19. nov kell 18 Tihvan Big-Bandi kontsert. Kontsert kõigile tasuta.

● RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenutuse osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Raamatulaenutuspunkt sotsiaalmajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

● TEATER

Haapsalu kultuurikeskus (Pos-ti 3): 20. nov kl 10 ja kl 12 Danse-ma tantsuteatri lavastus „Värvilised mängud”, piletid Piletilevis eelmüü-gis 15,50 € ja 7 €, samal päeval 20 € ja 10 €.

Haapsalu kultuurikeskus (Pos-ti 3): 25. nov kl 19 Ugala lavastus „Erakordselt heatahtlik mees”, pi-

Sihvakad kirikutornid õhetavad roosakalt ehapaistel. Alpide lu-mised tipud sätendavad koidu-valgel.

Enamikust jaamadest kihutame peatumata läbi. Ühe sellise per-roonilt loobivad poisikesed ron-gi lumega.

Kas solvumisest, et nende asu-lat eimillekski peetakse?

Kes see ütles, et raudteeäärne aia-maapõllundus eksisteeris ainult Nõukogude Liidus?

Siin palistavad kahel pool röö-papaari talveks lagunenud kile-triiphooned.

Ei tea, mida kasvatatakse. Mandariine? Viinamarju? Tu-bakat?

Torino tervitab loendamatu-te suitsevate korstnatega. Ikkagi Euroopa suurimaid tööstuslin-nu. Torinol on minu meelest vei-di küsitav hellitusnimi – Itaalia Detroit. Siin asub Fiati peakorter.

Raudteeäär on prügimägi. See-järel sukeldub rong maa alla, vee-reb tunnelis pikalt-pikalt. Pime ja igav.

Itaalia keeles on Torino, Piontes Turin. Nagu Milanogi puhul – itaalia keeles Milano, Lombar-dias Milaa.

Mis seob Piemontet ning Võrumaad? Või piemontelasi ja setosid? Kõik nad ajavad in-nukalt oma keeleasja, Torinos-ki võib näha, et peale itaalia, inglise, saksa ja hispaania kee-le on märgised tihtilugu ka pie-monte keeles.

Mina püüan mitte pruukida mõisteid „murre” või „murrak”. Vahejoon keele ja murde vahel pole ju lingvistiline, vaid poli-iitiline.

Kui oled suur ja iseseisev, siis on sul keel. Kui sa pole suur ja sul pole iseseisvust, siis alanda-takse su keel murdeks.

Piemonte maakonna keskus To-rino on Itaalia suuruselt neljas linn Rooma, Milano ja Napoli jä-rel, samuti suurlinn, siin on na-tuke alla miljoni elaniku, koos eeslinnadega aga 1,7 miljonit.

Seljataha jääb Torino luksuslik peavaksal, Stazione di Porta Nuova. Järgneb

Hanila muuseum: avatud ettetelli-misel, tel 5333 8586, www.hanilamuuseum.ee.

Kustus elu, vaiks valu, mälestus jääb alati...

Sügav kaastunne omastele kalli
VELLO PETROVITŠI
kaotuse puhul.

Ain ja Alar peredega

Saab igaüks meist kingituseks aja, ta kestust keegi meist ei tea...

Kallid
Üllar, Karin, Brita ja Betti,
oleme mõtetes teiega, kui
jätate hüvasti oma armsa
taadu

VELLO PETROVITŠIGA.

Ave ja Jaanus lastega

Kallist vanaema
VILHELMINE-MARIE KÖLLAMAAD
1916–1979
mälestavad
100. sünniaastapäeval
lapselapsed peredega.

Toimetuse aadress:

Posti 30, 90504 Haapsalu.

Toimetus 473 7222,

kuulutused ja reklaam 473 7111,

faks 473 7040, e-post info@le.ee

Kodulehekül: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau

Toimetajad Kaie Ilves, Kaire Reiljan,

Urmas Lauri, Lemmi Kann, Kristjan Kosk,

Tarmo Üuemaa

Reklaam reklaam@le.ee

Küljendaja Tiina Liiv

Korrektoir Heli Tammik

Fotograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik

Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk

Raamatupidaja Vilma Hõövel

Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504

Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod

Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK
Auto- ja majavõtmete valmista-
mine, lukkude paigaldus ja müük.
Autoraadiod ja kôlarid. Autoalar-
mid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39
(veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuah-
jud, kaminad, pliidid ja boilerid.
Paigaldus. Pottsepatööd.
Tel 505 4355.

Müüme põranda-, voodri- ja ehitus-
laud mitmes laiuses. Vedu tasuta.
Tel 506 4651.

Küttepau, kuiv või toores, nii lahti-
selt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30
kg. Tel 523 8852, 473 3301.
Tammara farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28;
kask 35; okaspuu 33 €/rm. Pikkus
30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm
kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid ja kami-
napuud ning pakitud turba- ja pui-
dubrikett. Kohalevedu tasuta.
Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku
saematerjali ja küttepuid (konteine-
ris). Ka saagimisteenus.
Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti
koos veoga, soovi korral ladustame.
Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning
voodri- ja põrandalauda.
Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Otse tootjalt. Pakitud küttematerjal:
puidubrikett al 133 €, turbabrikett,
pellet ja klotsid. Vedu. Tel 506 8501.

Voodrilaua ning põrandalaua ja
saematerjali müük. Vedu üle Eesti
tasuta. Tel 5373 1117.

Küttepude müük (lehtpuu). Pikkus
30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt
ostja soovile. Hind alates 28 €/rm.
Tärne alates 5 rm. Hind koos kohale-
veoga Haapsalu linna piires.
E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al
30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €,
tärne al 10 rm, transport hinnas.
3meetrine küttepau, tärne al 30 tm.
Tel 502 4895.

Müüa küttepuid. Hall lepp al 27
€/rm, segapuu al 28 €/rm, must lepp
al 31 €/rm ja kask al 35 €/rm, met-
sakuiv okaspuu al 33 €/rm.
Vedu hinnas. Halu pikkus vastavalt
ostja soovile. Tel 5666 0431.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask,
saar) koos kohaleveoga. Hind kokku-
leppel. Samas müüa saetud-lõhutud
küttepuid mitmes pikkuses (hind al
27 €/rm). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Müüa 30–50 cm kask ja segapuu, nii
laotuna kui ka võrgus. 3 m kask, saar
ja segapuu; tärne al 12 rm, hind kok-
kuleppel. Tel 5647 7966.

OST
Musta ja värvilise vanametalli kok-
kuost aadressil Tööstuse 11, Haap-
salu. www.rauaspete.ee.
Teave tel 5837 6276.

Vanametalli ost ning olme- ja
ohtlike jäätmete vastuvõtt Pul-
lapääl Läänemaa jäätmejaamas.
Töstukauto teenus, metalli lõikami-
ne. E–R kl 9–17, L 9–14.
www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Ostan eestiaegeid riistu hobusele:
regi, vedruvanker, saan, rangid, look,
ohjad, kuljused, valjad jms.
Tel 5618 0332.

Lihula antiigiäri ostab parima hin-
naga vanavara, kunsti, kulda, hõbe-
dat, märke, rahasid, raamatuid ja
muud. Tühjendusostud majapidami-
se lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüü-
giõigust. Kõik pakkumised oodatud.
Tel 5857 5060.

Taebla Vanametallis sügislõpu kampa-
nia: **romusõiduki** hind 95 € tonn
+ vajadusel **tasuta** äravedu (Lääne-
maa piires). Samas võimalus tellida
töstukautot. Info tel 5684 4145 või
5620 0240. www.taeblaauto.ee.

KINNISVARA
Ostame põllu-, heina- ja metsa-
maad. Parim hind. Tel 506 9600.

KINNISVARA
Tallinna mnt 1, tel 473 3888,
www.kiva.ee
Kinnisvarateenus
aastast 1992.
OST-MÜÜK
Tallinna mnt 1, tel 473 3888, 505 8925.

Posti18, Haapsalu.
Võtame müüki teie KINNISVARA.
Kokkuleppel kliendiga
kohene väljaost.
ott@apslund.ee, tel 506 9600.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põl-
lumaad. Tel 504 5215, 514 5215,
info@est-land.ee.

Üürile anda renoveeritud puumajas
vähike ja hubane 1 toaline köögi ja
duširuumiga korter. Ahiküte.
Tel 5908 1035.

Soovin osta Haapsalus või Uuemõisas
2toalise korteri. Tel 518 1475.

Aarete KINNISVARA
Posti 21, Haapsalu,
www.aarete.ee
KINNISVARATEHINGUD
ja HINDAMINE.
Tel **473 4376** või **473 4607.**
Silvi Merilo – 522 9958
Arne Simm – 5646 7357

Triovara Halduse OÜ
ostab põllu- ja
metsakinnistuid üle Eesti.
Tel 507 2231.

TEENUS
Matusébüroost, Kooli 4, E–R 9–15,
matuseteenused: auto, puusärgid,
ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja
-plaadid. Tel 473 7210, 514 6239.
Matuseteenused Lihulas
tel 5373 0448.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehi-
tustööd. Tel 5347 7919.

Puurkaevude puurimine ja projektee-
rimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd
ning septikute paigaldus.
Tel 521 7415, 504 2999,
www.baltipuurkaev.ee

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik
ehitus- ja remonditööd: fassaadid,
katused, terrassid, saunad, korus-
majade trepikojad jm.
Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Tootja Läänemaal valmistab klaas-
plastist septikuid ja mahuteid. Kae-
ve- ja planeerimistööd kopplaaduri-
ga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Ohtlike puude eemaldamine ning
okste ja võsa lõikus. Töötame 7 päe-
va nädalas. Välismaal omandatud
pikaaegne kogemus. Soodne hind ja
kiire teenus. Helista julgelt ja leiame
lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Korstnapühkimisteenus üle maakon-
na. Tõmbeprobleemide lahendamine.
Pottsepatööd. Korstnad ja korstna-
pitside remont, ehitus ja taastamine.
Küttekollete remont. Tel 5342 2642.

Elav muusika teie mis tahes peole!
Teeme sündmuse toredaks ja meel-
dejäävaks! Tel 501 1696,
www.syltament.ee.

Rakkekaevude puhastamine ja re-
mont. Tel 557 4792.

Psühholoogiline nõustamine,
psühhoterapia. Ära lase pingetel
ja ärevusel üle pea kasvada, leiame
koos väljapääsu. Tel 510 9299.
www.hingeroom.ee

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remondi-
töid. Meeldivat koostööd soovides
Asrex OÜ. Tel 5622 6716,
info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Ohtlike puude langetus ja lõikus
töstukilt. Võsalõikus ja trimmerda-
mine. Info@puupoisid.eu, tel
5665 9446.

Nõelravi Läänemaa haigla poli-
kliinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja
seljavalu, lihasepinged, kolmiknärv-
valu, näonärvihaigus, unetus, äre-
vus, stress, bronhiaalastma, kõhukin-
nitus, menstruaalvalud, suitsetami-
sest loobumine. Eelregistreerimine
tel 503 2504.

TÖÖPAKKUMINE
Töö Soome ettevõttes, saada oma
CV koos kaaskirjaga info@tyovoi-
manvuokraus.eu, kirjelda oma töö-
kogemust ja soovitud tööd.
Info tel +372 5635 9517 ja
+358 4 0023 8841. Otsime spetsia-
liste: keevitajad, puusepad, teenin-
dajad, maalrid, tellingumehed,
ekskavaatorijuhid, hooldajad, arstid,
remonditöökõrge, abitööjõud.
Soomes töötamiseks vajalike doku-
mentide korraldamine, koolitamine.
Kasuks tuleb B-kategooria juhuluba,
inglise või soome keele oskus.
Elamine ettevõtte poolt.

Otsin 64 a naisterahvale osalise
tööajaga **hooldajat.**
Tel 5633 9223.

Ehitusfirma otsib oma meeskonda
abitöölisi. Tel 508 6562.

BIÜRO
Töö tootmises Tallinnas
(pakkimine/komplekteerimine/mon-
teerimine). Töö graafiku alusel,
tasuta vedu, töö algus kohe ja
väljaõpe kohapeal!
Helista 5551 3954 ja 5555 4646
või saada e-kiri cv@biuro.ee.
Narva mnt 7-339B, Tallinn,
III trepikoda, III korrus.

Работа на производствах
(упаковка/комплетовка/
монтаж). Работа по графику.
Опыт и эст. яз не требуются,
обучение на месте. Приступить
сразу. Бесплатная развозка.
Звони 5551 3954, 5555 4646,
пиши cv@biuro.ee или приходи
Narva mnt 7-339B, Tallinn,
III подъезд, III этаж.

Palivere **lasteade Piibeleht** kuu-
lutab välja konkursi **õpetaja** vaba
ametikoha täitmiseks. Avaldus, CV,
motivatsioonikiri ja kvalifikatsiooni
tõestavad dokumendid palun saata
hiljemalt 30. novembriks k.a e-aad-
ressil palivere.lasteade@laanenigula.ee.
Lisainfo palivere.lasteade@
laanenigula.ee, tel 472 4206.

METS
OÜ Landeker ostab
metsakinnistuid.
Tel **511 0415** ja **517 9866.**

LOOMAD
Haapsalu Loomakliinik
Posti 5. E–R kl 10–18.
Pood E–R 9–18, L 10–14.
Tel **473 5566, 5694 5545.**

MITMESUGUST
Kaardid ennustavad, helista tel
900 1727, kogenud ennustajad 24 t,
ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetus kuulutuste sisu eest
ei vastuta.

*Jõudsid palju anda,
jõudsid muret, rõõmu kanda,
kuni lõppes elutee...*

Teatame sügava kurbusega
meie kalli abikaasa,
isa ja vanaisa
VELLO PETROVITŠI
24.5.1947–17.11.2016
surmast.

Omaksed

Ärasaatmine teisipäeval,
22. novembril kell 12
Haapsalu kultuurikeskuse
rõdusaalis.

*Maha jäid rõõmud ja mured,
omaksed, kõik kes vajaks veel
sind...*

Südamlik kaastunne
Üllele ja Üllarile peredega
ning Hellenile, kui jätate
hüvasti kalli isa,
vanaisa ja abikaasa
VELLO PETROVITŠIGA.

Katri, Urmas, Maie ja Vambola

Avaldame sügavat kaastunnet
Marko Loosile isa
VALDO LOOSI
kaotuse puhul.

Endised klassikaaslased
keskkooli päevilt

Avaldame kaastunnet
omastele
VALDO LOOSI
surma puhul.

Endised töökaaslased KEKi ja
TEVi mõisa päevilt

Mälestame
säravat ja energilist
näitlejat ja lavastajat,
Läänemaa teatrielu alustala
ERICH JAANSOOD.
Südamlik kaastunne
lähedastele.

Lääne maavalitsus

*Olgu koit sul küünlatuleks,
õhtulambiks ehajoon...*

Avaldame sügavat kaastunnet
Üllele ja omastele kalli
VELLO PETROVITŠI
surma puhul.

Töökaaslased Mari, Kristel,
Tiina ja Katri

Mälestame töökaaslast
VELLO PETROVITŠIT
ja avaldame sügavat
kaastunnet omastele.

OÜ Duubel D

Avaldame kaastunnet
Hellen Petrovitšile
abikaasa
surma puhul.

Õilme, Helgi, Triinu, Sveta,
Merike, Merle ja Laine

Avaldame kaastunnet Helleni-
le ja tema lähedastele kalli
VELLO PETROVITŠI
kaotuse puhul.

Haapsalu põhikool

Siiras kaastunne Hellenile ja
lastele kalli abikaasa,
isa, ja vanaisa
VELLO PETROVITŠI
kaotuse puhul.

Tiiu ja Rein

*Kui kustub viimne valgus,
siis hinges süttib uus
ja lõpp on jälle algus,
seal elab armastus.*

Süütame küünla kalli
ERICH JAANSOO
mälestuseks.

Algi, Ilona, Anneli,
Ann ja Andres

Mälestame
Haapsalu linna aukodanikku
ja vapimärgi kavaleri
ERICH JAANSOOD.

Haapsalu linnavolikogu
Haapsalu linnavalitsus

Langetame leinas pea
ja mälestame
ERICH JAANSOOD.
Siiras kaastunne lähedastele.

SEE Teater

Haapsalu teatrimõtte hoidja
pikki aastakümneid
ERICH JAANSOO
on läinud igaviku teele.
Südamlik kaastunne
lähedastele.

Aivo Paljasmaa

Avaldame sügavat kaastunnet
Hellenile, Üllele ja Üllarile
peredega armsa abikaasa,
isa ja vanaisa
VELLO PETROVITŠI
kaotuse puhul.

Prk Kurst

Mälestame
ERICH JAANSOOD
28.11.1920–16.11.2016.
Südamlik kaastunne
omastele.

Haapsalu kultuurikeskus

ERICH JAANSOO
28.11.1920–16.11.2016

Igaviku lavalaudadele on lahkunud üks
Haapsalu teatrielu loojaid ja edendajaid.

Valus. Vaid mõned kuud tagasi taandus teispoolsete kulisside taha
ka tema hää õpilane, keerukamaile ja uuema aja teatritükkidele hoo
sisseandnu.

Agas kangelasest endast, kes seal ülal prožektoriloožis nüüd mõnu-
selt jalgu kõlgutab, ainult talle iseomast naeru kõhistab ja vaatab, kas
Haapsalu näitemäng saab veel edasi kestma. Vähesed teavad, et Erich
lõpetas 1953. aastal Venemaa teatrikunstide akadeemia ehk GITIS eesti
stuudio koos teiste suurkujudega, kelle seas olid Ita Ever, Ervin Abel,
Kalju Karask, Tõnis Kask, Grigori Kromanov, Arvo Kruusement, Silvia
Laidla, Aksel Orav jt. Lavalaudade tallamine (juba diplomeerituna)
jätkus Tallinna suurtes teatrites. Peatuksin pikemalt ajas, mil Erich
(või Jaansoo Eeri, nagu kaastöölised teda tundsid) Haapsalu kultuurielu
kohe täiesti segamini löi.

70ndate keskpaigas oli suhteliselt võimatu kohalike taidlejate baasil
teatrit teha. Ometi ta suutis seda. Suutis palju enamatki – luua vaid
mõne aastaga kollektiiv, kes tuli autoroolist, müüri ladumast, kassa-
aparaadi tagant jm õhtul proovi. Tasapisi hakkas muidu kultuurilei-
geks vajunud Haapsalu publik tuliut kultuurimaja ja rahvateatrit
omaks võtma. Ja kui veel 1979. aasta Haapsalu 700. aastapäeva pidus-
tused kätte jõudsid...

Eks loopinud rajooni täitevkomitee kultuuriosakond toona ligi
60aastasele vanale teatriteerile usinalt kaikaik kodaraise, sellest
hoolimata õnnestus Eeril olla peo peremees. Pomposseid pidustu-
sed koos veel võimsama esimese (!) vabaõhulavastusega ENSVs tegid
ukse valla ja rahvateater Randlane oli ennast tänu peanäitejuhile
tõestanud.

Edasine oli vaid vormistamise küsimus. Eeri nautis (ja praakis)
näitlejaid, tulid laste-, noorte-, draama- ja komöödiatükid. 1980ndate
keskpaigani (kui raha enam näitetegevuseks eriti ei eraldatud) ikka
kohe päris mitu esietendust aastas. Olles ise kas lavastaja, osatäitja
või ka uuel sajandil lihtsalt osake publikust. Ta jaksas alati. Kõike
korraga. Aastaid. Ja nüüd... See naeratus, see tulesäde – võib-olla oli
see vanameistri moto: „Elada, õppida, võidelda, luua – teades, et osake
sellest, mis põleb Su hinges, jääb teistele hinge.”

Gustav Reinop
Üks aastal 1979 teatrispikuga nakatunud

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 €. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakuulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuseteade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Teated ja tänuavaldused 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

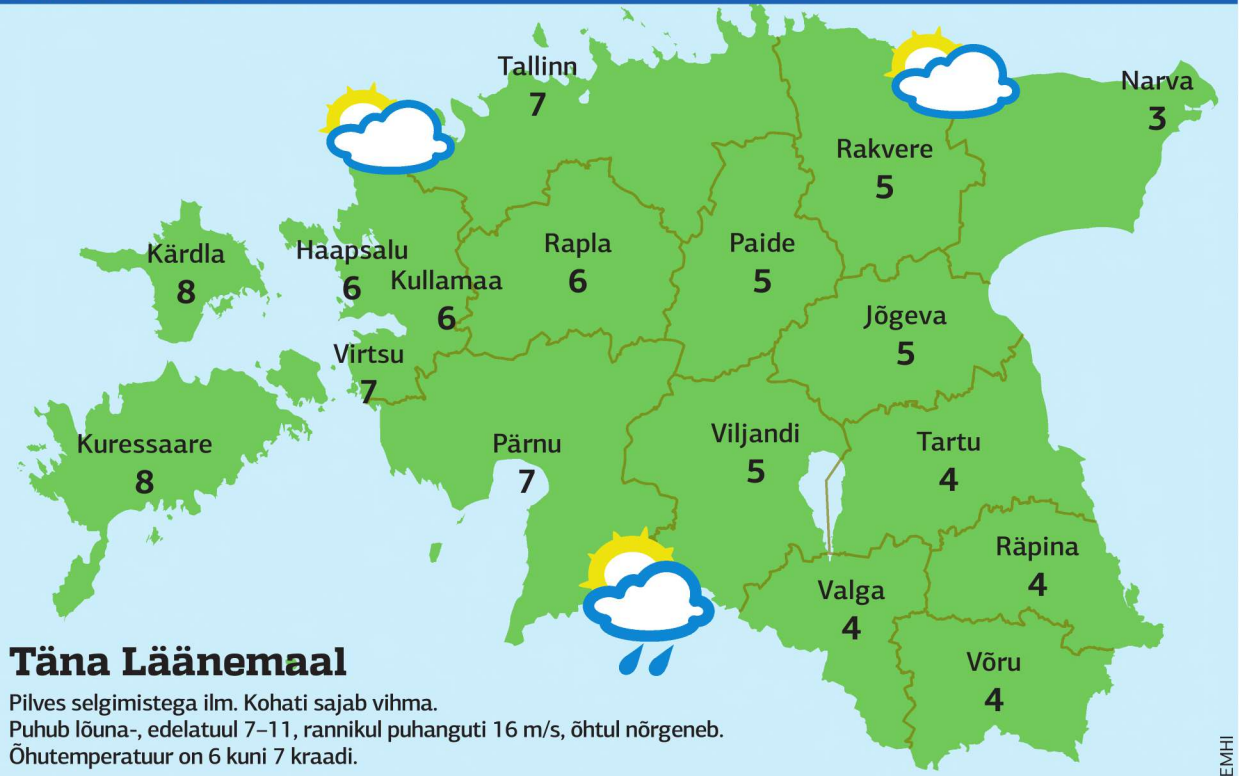
Lihula kooli õpilane sai hea eeskuju tiitli

Lihula gümnaasiumi 11. klassi õpilane Erik Mikkus pälvis hea eeskuju 2016 tiitli ja 1500eurose ühekordse stipendiumi. Mikkus valiti välja 55 kandidaadi seast.

Lihula gümnaasiumi direktor Janar Sõber leidis Mikkuse kohta vaid kiidusõnu: laulab, kirjutab raamatuid, toimetab koolilehte Tikker, õpib hästi, juhib kooli õpilasesindust, mängib muusikakooli orkestris. Avaldamata romaanikäsikirju olevat Mikkusel direktori sõnul vähemalt kolm. „Oivik selle sõna kõige paremas mõttes. Rahulik ja rõõmsameelne. Minu kabinetti tal eriti asja ei ole. Vähem räägib, rohkem teeb,” ütles Sõber.

Hea eeskuju tiitlit annavad kord aastas välja noorteliidud, lastevanemate liit ja lastekaitse liit ning UNICEF Eesti. Mikkus sai tiitli kätte üleile Nordea kontserdimajas noortekonverentsil. **KAIE ILVES**

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Pilves selgimistega ilm. Kohati sajab vihma. Puhub lõuna-, edelatuul 7–11, rannikul puhanguti 16 m/s, öhtul nõrgeneb. Õhutemperatuur on 6 kuni 7 kraadi.

Pühapäev

lõuna-, kagutuul
2–8 m/s

öö päev

2°...5°

Esmaspäev

kagu-, lõunatuul
6–10(14) m/s

-2°...0°

Teisipäev

kagu-, lõunatuul
6–10(14) m/s

-6°...-1°

Kolmapäev

muutlik tuul
4–10 m/s

-8°...-2°

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

ÕPITUBA ALUSTAB!

MTÜ Hoovõtukeskus alustab õpiabi andmist kõikidele Läänemaa 4.-9. klassi õpilastele. Õpiabi pakutakse järgmistes ainetes:

- inglise keel
- füüsika
- eesti keel
- saksa keel
- matemaatika
- vene keel
- geograafia
- keemia

Õpiabirühma registreerimine toimub eposti teel: hoovotukeskus@gmail.com

Toimumiskoht Karja 27a
Õpiabi on esialgu tasuta!

PARILA KLAAS OÜ

Lähtume alati kliendi soovideist ning peame lugu traditsioonidest ja looduse säästmisest.

Valmistame **eritellimusel** puidust aknaid ja uksi ning muid puidust tooteid.

Westmeri 2
90502 Haapsalu
Tel 472 0868
info@parila-klaas.ee

LÄÄNEMAA ÜHISNÄDALA SÜNDMUSED 2016:

- 21.–27. nov** Fotonäitus „Hooliv inimene = hooliv ühiskond“ Haapsalu Pitsikeskuse akendel
- 22. nov** Organisatsiooni arendamise koolitus Haapsalus
- 23. nov** Piparkoogimaania Haapsalu Viigi koolis
- 24. nov** Tunnustusüritus „Läänemaa tunnustab“ Penijõe mõisas
- 24. nov** Töötuba „Maalime koos“ Haapsalu sotsiaalmajas
- 24. nov** Keraamika töötuba Pürksis
- 25. nov** Rändurite klubi kohtumisõhtu Haapsalus
- 25. nov** Väljasõit A. Laikmaa majamuuseumi
- 26.–27. nov** Ajalehtedest korvipunumise töötuba Vormsil

Täpsem info: www.lak.ee, www.uhisnadal.ee

ÜHISNÄDAL

RAVE MÖÖBEL TEHASEMÜÜK

T-R 10-18 / L 10-15
P-E suletud

TULE TELLI JÕULUKINGITUS JUBA PRAEGU

TUGITOOL LOTTA
ALATES 129 €

TUGITOOL ALEX
ALATES 99 €

Kastiga tumba KARI
25 €

KONTORITOOL EY01
10 €

TOOTEID PIIRATUD KOGUSES!

KIIKTOOL EMELI
ALATES 169 €

KUŠETT MÖÖBLIKANGAGA BONNIE
199 €

KIIKUV/PÖÖRLEV TUGITOOL KIRSTEN
258 €

Pildid on illustreeriva tähendusega!

RAVE MÖÖBEL Tulbi 4, Paralepa (Haapsalu)
www.ravemoobel.ee / Tel: +372 5814 7717